

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020

Μονάδα Επενδύσεων στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις
Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56, 10441 (ΑΘΗΝΑ)
Πληροφορίες: Κ. Πανοπούλου, Σ. Δεφίγγου
Τηλ: 210 5275 230 - 211
e-mail: kranopoulou@mou.gr
sdefigou@mou.gr
Fax: 210 5275 270

Αθήνα, 24-9-2021
Α.Π. 3764
ΦΕΚ 4456/Β'/29-9-2021

ΑΠΟΦΑΣΗ

«Λεπτομέρειες εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 “Εγκατάσταση Νέων Γεωργών” του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2014 – 2020 κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022»

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τους κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
2. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου και ιδιαίτερα το άρθρο 19.
3. Τον κανονισμό (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17^{ης} Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής

γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.

4. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου.
5. Τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων.
6. Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
7. Τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 809/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014 για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
8. Τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
9. Τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2220/2020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Δεκεμβρίου 2020 για τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022.
10. Την αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020.
11. Την Ειδική Έκθεση (2014) του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με θέμα «Εφαρμόζοντας την αρχή της οικονομίας: συγκράτηση των δαπανών για τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ε.Ε. επιχορηγήσεις έργων αγροτικής ανάπτυξης».

B. Τις διατάξεις νόμων και π.δ.:

1. Τον ν. 4314/2014 (Α'265) «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α'297) και άλλες διατάξεις» και ιδίως την παρ. 2 του άρθρου 69 αυτού.

2. Το άρθρο 90 του π.δ. 63/2005 (Α'98) «Κωδικοποίηση Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά όργανα» το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
3. Το π.δ. 97/2017 (Α'138) σχετικά με τον Οργανισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
4. Το π.δ. 56/2021 (Α'142) «Διορισμός Υπουργού και Υφυπουργών».
5. Τον ν. 2690/1997 (Α'45) με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.
6. Τον ν. 3508/2006 (Α'249) «Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», και ειδικότερα το άρθρο 3 αυτού.
7. Τον ν. 3874/2010 (Α'151) «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων».
8. Τον ν. 4622/2019 (Α'133) «Επιτελικό κράτος, οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης».
9. Τον ν. 4727/2020 (Α' 184). «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) -Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις».

Γ. Τις αποφάσεις:

1. Την υπ' αρ. 282966/09-07-2007 (Β'1205) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ».
2. Την υπ' αρ. 24944/20-09-2016 (Β'3066) κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».
3. Την υπ' αρ. 2545/17-10-2016 (Β'3447) κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ».
4. Την υπ' αρ. 6309/9-11-2021 (Β' 4190) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γεώργιο Στύλιο».
5. Την υπ' αρ. 104/7056/21-1-2015 (Β'147) υπουργική απόφαση με θέμα «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου»,.
6. Την υπ' αρ. 1065/19-4-2016 (Β'1273) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020».
7. Την υπ' αρ. 1582/71256/30-6-2017 (Β' 2277) κοινή υπουργική απόφαση των κ.κ. Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Ανάθεση καθηκόντων του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου

Αγροτικής Ανάπτυξης στις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών και στις Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων».

8. Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.6 «Μ06 – Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων (άρθρο 19)».
9. Την υπ' αρ.2144/6-9-2021 σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ.
10. Την υπ' αρ 51005/8.9.2021 σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
11. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Πεδίο Εφαρμογής

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 κατά τη μεταβατική περίοδο 2021 και 2022 καθιερώνεται το πρόγραμμα ενισχύσεων: «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022».

Άρθρο 2

Στόχος του προγράμματος ενισχύσεων νέων γεωργών κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022

Στόχος του προγράμματος ενισχύσεων νέων γεωργών κατά τη μεταβατική περίοδο 2021-2022, είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσω της ηλικιακής ανανέωσης και της δημιουργίας επιχειρηματιών γεωργών που με το πέρας της στήριξης θα διαθέτουν κατάλληλα εφόδια και βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η παροχή κατ' αποκοπή οικονομικών ενισχύσεων σε νέους που δεν έχουν υπερβεί το 41^ο έτος της ηλικίας τους για την είσοδο και παραμονή στη γεωργική απασχόληση και την πρώτη τους εγκατάσταση σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις οι οποίοι διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα, εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης και υλοποιούν επιχειρηματικά σχέδια για την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων τους.

Άρθρο 3

Ορισμοί και Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Για την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1 «Εγκατάσταση νέων γεωργών» του Π.Α.Α. 2014 – 2020, ισχύουν οι ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί που ακολουθούν:

1. Γεωργικός τομέας

Γεωργικός τομέας νοείται το σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (Άρθρο 2§3 καν. 702/2014).

2. Γεωργική εκμετάλλευση

Γεωργική εκμετάλλευση νοείται η οικονομική μονάδα που αποτελείται από γη, ζώα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που χρησιμοποιούνται στην πρωτογενή γεωργική παραγωγή για παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

Για τους σκοπούς του υπομέτρου 6.1, στις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης, πλην της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής (συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων όπως η διαλογή και η απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων), δύνανται να περιλαμβάνονται η διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση,

συσκευασία, αποθήκευση, μεταποίηση, χονδρική και λιανική πώληση αποκλειστικά προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση.

3. Νέος γεωργός

Για τους σκοπούς του υπομέτρου 6.1 «Νέος Γεωργός» νοείται:

- i) Το φυσικό πρόσωπο που δεν έχει υπερβεί το 41^ο έτος της ηλικίας του κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, το οποίο διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής.
- ii) Το νομικό πρόσωπο εφόσον ένα από τα φυσικά πρόσωπα που μετέχει στο κεφάλαιο και τη διαχείριση του είναι νέος γεωργός σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ανωτέρου σημείου (i). Ο νέος γεωργός αναλαμβάνει τον έλεγχο / αρχηγία του νομικού προσώπου για πρώτη φορά, ασκώντας μακροχρόνιο και αποτελεσματικό έλεγχο επί του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παρ. 5 και 7 του παρόντος άρθρου.

4. Ενεργός γεωργός

Ο ενεργός γεωργός ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού. (ΕΕ) 1307/2013, όπως εξειδικεύεται με το άρθρο 3 της Υπουργικής Απόφασης 104/7056/21-1-2015 «Εθνικές επιλογές, διοικητικά μέτρα και διαδικασίες εφαρμογής των άμεσων ενισχύσεων κατ' εκτέλεση του κανονισμού (ΕΕ) 1307/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (ΦΕΚ 147B/22.1.2015), όπως κάθε φορά ισχύει.

5. Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης

Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης νοείται το φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της.

Στην περίπτωση εκμεταλλεύσεων νομικών προσώπων, αρχηγός νοείται το φυσικό πρόσωπο που κατέχει την πλειοψηφία (τουλάχιστον 51%) του εταιρικού κεφαλαίου, είναι ο νόμιμος εκπρόσωπός του, ασκεί τη διαχείριση και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνος για τη λειτουργία του, έτσι όπως αποδεικνύεται με ανάλογα νομιμοποιητικά έγγραφα ανάλογα με τη νομική μορφή του νομικού προσώπου. Ενδεικτικά νομιμοποιητικά έγγραφα είναι η συμβολαιογραφική πράξη σύστασης, το καταστατικό του νομικού προσώπου και όποιο άλλο έγγραφο συνδέεται με τη λειτουργία και το σκοπό του.

Η νομική ευθύνη αναφέρεται στη νόμιμη κατοχή της εκμετάλλευσης για τα φυσικά πρόσωπα, ή στην ανάθεση της νομικής εκπροσώπησης και διαχείρισης για τα νομικά πρόσωπα.

Η οικονομική ευθύνη αναφέρεται στη διαχείριση της γεωργικής εκμετάλλευσης και για τα φυσικά πρόσωπα αποδεικνύεται με την έκδοση στο όνομα και αριθμό φορολογικού μητρώου του αρχηγού της όλων των παραστατικών που αφορούν την εκμετάλλευση, όπως μισθωτήρια, τιμολόγια αγοράς εφοδίων, πώλησης προϊόντων, είσπραξη ενισχύσεων, συναλλαγές με πιστωτικά ιδρύματα, φορολογικές υποχρεώσεις κ.λπ. Κατ' αναλογία στα νομικά πρόσωπα, ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης έχει την οικονομική ευθύνη για τη διαχείριση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς της κινδύνους, ενεργεί σε οικονομικές συναλλαγές για λογαριασμό της εταιρίας και έχει την ευθύνη για την έκδοση παραστατικών που εκδίδονται στον αριθμό φορολογικού μητρώου του νομικού προσώπου.

6. Μητρώο αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ):

Συστάθηκε με βάση το ν. 3874/2010 (Α' 151), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3874/2010 «υποχρεωτικά όλα τα ενήλικα φυσικά πρόσωπα και τα νομικά πρόσωπα που ασκούν στην Επικράτεια αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση» ήτοι εγγράφονται οι επαγγελματίες αγρότες, συμπεριλαμβανομένων των «νεοεισερχόμενων» στον αγροτικό τομέα, οι κάτοχοι αγροτικών εκμεταλλεύσεων και όσοι ασκούν στην Ελληνική επικράτεια αγροτική δραστηριότητα.

7. Πρώτη Εγκατάσταση Νέων Γεωργών

Πρώτη εγκατάσταση Νέων Γεωργών νοείται η για πρώτη φορά επαγγελματική ενασχόληση με τη γεωργία για τα φυσικά πρόσωπα ή, ισοδύναμα, η για πρώτη φορά ανάληψη της αρχηγίας / ελέγχου σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα. Ειδικά:

- i) Στην περίπτωση των ατομικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, πρώτη εγκατάσταση νοείται όταν τα φυσικά πρόσωπα – νέοι γεωργοί που είναι αρχηγοί αυτών των εκμεταλλεύσεων εγγράφονται στο ΜΑΑΕ ως «νεοεισερχόμενοι» στον αγροτικό τομέα επαγγελματίες αγρότες, ασκώντας αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτών (όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους τους).
- ii) Στην περίπτωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες ανήκουν σε Νομικά Πρόσωπα (από κοινού εγκατάσταση με άλλους γεωργούς), πρώτη εγκατάσταση νοείται όταν τα φυσικά πρόσωπα – νέοι γεωργοί αναλαμβάνουν τον έλεγχο και την διαχείριση Νομικών Προσώπων με γεωργική δραστηριότητα, κατά τρόπο ώστε να μετέχουν στο κεφάλαιο τους τουλάχιστον κατά 51% και να είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνα για τη λειτουργία τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου, ασκώντας αποτελεσματικό και μακροχρόνιο έλεγχο επί αυτών (όσον αφορά τη διαχείριση, τα κέρδη και τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους τους). Το νομικό πρόσωπο πρέπει να εγγράφεται στο ΜΑΑΕ ως κάτοχος εκμετάλλευσης.

Ως ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης νοείται:

1. Για τα φυσικά πρόσωπα η ημερομηνία απόκτησης από τον υποψήφιο της ιδιότητας του «επαγγελματία αγρότη» νεοεισερχομένου στον αγροτικό τομέα, όπως αυτή αναγράφεται στην σχετική βεβαίωση του ΜΑΑΕ, πληρώντας τις σχετικές προϋποθέσεις που περιγράφονται στην παρ. 9 του παρόντος άρθρου.
2. Για τα νομικά πρόσωπα η ημερομηνία καθορισμού του φυσικού προσώπου ως διαχειριστή/νόμιμου εκπροσώπου του νομικού προσώπου σύμφωνα με σχετικά εταιρικά έγγραφα. Ο νέος γεωργός διαχειριστής/νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου πρέπει να πληροί επιπλέον τις εξής προϋποθέσεις:
  - α) έχει διακόψει οποιαδήποτε άλλη μορφή μόνιμης εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης ή μη εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης που δεν συνδέεται με την άσκηση διοίκησης και επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός των ΚΑΔ 01.6: υποστηρικτικές δραστηριότητες προς τη γεωργία και του ΚΑΔ 01.7: Θήρα), ή να δεσμεύεται ότι θα διακόψει οποιαδήποτε σχετικής μορφής απασχόλησης και θα προσκομίσει εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μήνα από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης των προσωρινών πινάκων αποτελεσμάτων αξιολόγησης, τα σχετικά παραστατικά διακοπής προηγούμενης απασχόλησης.
  - β) εισφέρει στο εταιρικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου τουλάχιστον κατά 51% και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνος για τη λειτουργία του,
  - γ) δηλώνει ότι θα εγγραφεί στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις, σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα και ότι θα προσκομίσει τη σχετική βεβαίωση εγγραφής σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις, σε περίπτωση που δεν έχει ήδη εγγραφεί.

Η πρώτη εγκατάσταση ολοκληρώνεται με την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων των δικαιούχων (φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα) και των αρχηγών – νόμιμων εκπροσώπων των νομικών προσώπων.

8. Επαγγελματίας αγρότης

Επαγγελματίας αγρότης ορίζεται με βάση εθνικά κριτήρια και έχει υποχρέωση για εγγραφή στο ΜΑΑΕ όπως και στον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, εκτός των εξαιρέσεων που αναφέρονται στις εθνικές διατάξεις. Ειδικότερα:

Επαγγελματίας αγρότης σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 όπως κάθε φορά ισχύει, είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.

αβ) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.

αγ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.

αδ) Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος και η αγροτική του παραγωγή, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

αε) Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η κατοχή αγροτικής εκμετάλλευσης αποδεικνύεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αριθμ. 360/26071/1-3-2016 (ΑΔΑ 7Ω9Ρ4653ΠΓ-ΔΕΒ) εγκύκλιο του Γεν. Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ, όπως κάθε φορά ισχύει.

Ο υπολογισμός της ετήσιας απασχόλησης στην αγροτική εκμετάλλευση γίνεται σύμφωνα με την με αριθμ. πρωτ. 169653/3-6-2011 (Β' 1181) Υπουργική Απόφαση του ΥΠΑΑΤ, όπως τροποποιήθηκε με την αρ. πρωτ. 1415/80082/12-07-2016 (Β' 2386) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Ο υπολογισμός του αγροτικού εισοδήματος γίνεται σύμφωνα με την αριθμ. 134430/4-3-2011 (Β' 392) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ. 329/78917/05-06-2018 (Β' 2090) ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Για τους σκοπούς του υπομέτρου 6.1 θεωρούνται ως επαγγελματίες αγρότες όσοι έχουν κριθεί δικαιούχοι του υπομέτρου και των οποίων τα αγροτικά εισοδήματα προέρχονται από τον τομέα της Γεωργίας και όχι στον τομέα της Αλιείας.

9. Νεοεισερχόμενος στον αγροτικό τομέα επαγγελματίας αγρότης

Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία (Ν. 3874/2010), υπάρχει ειδική πρόβλεψη για καθεστώς «νεοεισερχομένων» επαγγελματιών αγροτών. Ειδικότερα, για να κριθεί κάποιος «νεοεισερχόμενος» στον αγροτικό τομέα ως επαγγελματίας αγρότης πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του προαναφερόμενου νόμου και των διατάξεων της Γενικής Διεύθυνσης Αποκεντρωμένων Δομών – Τμήμα Υποστήριξης και Μητρώου Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ).

10. Τυπική απόδοση (ΤΑ) – Έτος αναφοράς – ΤΑ εισόδου (αρχ. κατάσταση) – ΤΑ εξόδου (ολοκλήρωσης)

Η τυπική απόδοση ορίζεται ως η ακαθάριστη αξία της παραγωγής και εκφράζεται σε ευρώ. Η συνολική τυπική απόδοση της γεωργικής εκμετάλλευσης ισούται με το σύνολο των αξιών κάθε κλάδου παραγωγής, που προκύπτει πολλαπλασιάζοντας τους συντελεστές τυπικής απόδοσης ανά μονάδα για κάθε κλάδο παραγωγής (ευρώ / μονάδα) με τον αντίστοιχο αριθμό των μονάδων (εκτάρια, κεφαλές ζώων, κυψέλες) που προκύπτουν από την Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης όπως έχει δηλωθεί από τον υποψήφιο/δικαιούχο.

Ειδικά για την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1, προσδιορίζονται συντελεστές τυπικής απόδοσης ανά κλάδο σε επίπεδο χώρας.

Για τους σκοπούς του υπομέτρου 6.1:

α) Στον υπολογισμό της παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) των καλλιεργειών μονίμων νεαρών φυτειών (π.χ. νεαρά δένδρα, αμπελώνες) χρησιμοποιείται το 50% της τυπικής απόδοσης που χρησιμοποιείται για τις φυτείες που έχουν μπει στην παραγωγή. Ωστόσο, για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης της ολοκλήρωσης δύναται για τις νεαρές φυτείες να χρησιμοποιείται το σύνολο της τυπικής απόδοσης.

β) Στον υπολογισμό της παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης δεν προσμετράται η τυπική απόδοση των επίσπορων καλλιεργειών.

γ) Για την προσμέτρηση της τυπικής απόδοσης που προέρχεται από την αξιοποίηση καλλιέργειας με τυπική απόδοση μεγαλύτερη των 20.000 ευρώ ανά εκτάριο (π.χ. κηπευτικά υπό κάλυψη, καλλιέργεια μανιταριών, φυτώρια, ανθοκομικές καλλιέργειες, κ.λπ.), πριν την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης προηγείται επιτόπια επίσκεψη στις σχετικές εγκαταστάσεις παραγωγής. Η επιτόπια επίσκεψη διενεργείται από υπάλληλο των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας ή της ΔΑΟΠ, ΠΕ γεωτεχνικό ή ΤΕ τεχνολόγο γεωπόνο, ο οποίος δύναται να μην είναι αξιολογητής της αίτησης στήριξης. Ανάλογα με τον χρόνο διενέργειας της επιτόπιας επίσκεψης, το σχετικό πόρισμα (τεχνική έκθεση) επισυνάπτεται στο ΠΣΚΕ στο α' ή στο β' φύλλο αξιολόγησης.

δ) Η τυπική απόδοση της καλλιέργειας μανιταριών τρούφας που δεν έχει ακόμα εισέρθει σε παραγωγή δεν προσμετράται στον υπολογισμό της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης.

Αναλυτικά οι τυπικές αποδόσεις των κλάδων παραγωγής περιγράφονται στο Παράρτημα Ι

Ως τυπική απόδοση εισόδου ή τυπική απόδοση αρχικής κατάστασης ορίζεται η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης κατά το έτος αναφοράς το οποίο ορίζεται στην πρόσκληση. Ως τυπική απόδοση εξόδου ή ολοκλήρωσης, ορίζεται η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης που επιτυγχάνεται κατά το έτος επίτευξης του στόχου επιχειρηματικού σχεδίου.

11. Κατεύθυνση – προσανατολισμός παραγωγής γεωργικής εκμετάλλευσης

Η παραγωγική κατεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης προκύπτει από τον κλάδο παραγωγής από τον οποίο προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης και χαρακτηρίζεται ως Φυτική, Κτηνοτροφική και Μικτή. Ειδικότερα, η παραγωγική κατεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης θεωρείται:

Φυτική: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό άνω του 50% είναι η φυτική παραγωγή.

Κτηνοτροφική: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό άνω του 50% είναι η ζωική παραγωγή.

Μικτή: εφόσον ο κλάδος που συνεισφέρει στην παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της εκμετάλλευσης σε ποσοστό άνω του 50% είναι η μελισσοκομία ή η σηροτροφία και λοιπές μικτές εκμεταλλεύσεις ή σε κάθε άλλη περίπτωση.

12. Μόνιμη κατοικία

α) Μόνιμη κατοικία είναι η μόνιμη εγκατάσταση ενός ατόμου και της οικογένειάς του σ' ένα τόπο με πρόθεση να τον χρησιμοποιήσει στη διάρκεια του χρόνου ως κέντρο της κοινωνικής και οικονομικής του δραστηριότητας. Η πρόθεση συμπεραίνεται μετά από αντικειμενική εκτίμηση, τεκμαίρεται από ενέργειες, που οδηγούν στην διαπίστωση βούλησης διαρκούς και μόνιμης σύνδεσης με ορισμένο τόπο.

β) Διαμονή είναι η προσωρινή εγκατάσταση σ' έναν τόπο.

Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο/η υποψήφιος έχει κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασής του. Δεν θεωρείται μόνιμη κατοικία η πρόσκαιρη εγκατάσταση ή η διαμονή σε ένα τόπο.

Η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου αποδεικνύεται με την έκδοση της σχετικής βεβαίωσης μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή με τη σχετική βεβαίωση από τον οικείο Δήμο. Ωστόσο σε περιπτώσεις αμφιβολιών ή καταγγελίας το μόνιμο της κατοικίας θα εξετάζεται και το βάρος της απόδειξης θα το φέρει ο ενδιαφερόμενος προσκομίζοντας δικαιολογητικά που αποδεικνύουν έμμεσα την μόνιμη κατοικία όπως, αποδείξεις οργανισμών κοινής ωφέλειας, βεβαίωση φοίτησης παιδιών, υποβολή φορολογικής δήλωσης κ.λπ.

Δεν γίνεται αποδεκτό ο / η υποψήφιος να διαθέτει συγχρόνως δύο ή περισσότερες μόνιμες κατοικίες, ούτε να δηλώνει διαφορετική μόνιμη κατοικία από αυτή του / της συζύγου.

Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη οικογενειακής μερίδας ή η εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους δε συνεπάγεται κατ' ανάγκη και την απόδειξη μόνιμης κατοικίας.

13. Ευρύτερη περιοχή του τόπου κατοικίας

Ευρύτερη περιοχή του τόπου κατοικίας νοείται η περιοχή στην οποία ο γεωργός έχει τη δυνατότητα πρόσβασης για την εύρυθμη λειτουργία της εκμετάλλευσης.

Η περιοχή αυτή δεν μπορεί να υπερβεί τα όρια των όμορων Περιφερειακών Ενοτήτων και κρίνεται κατά περίπτωση από τους αρμόδιους για την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1 φορείς της Περιφέρειας με βάση το είδος της καλλιέργειας ή του κλάδου παραγωγής, τη βατότητα του οδικού δικτύου, το οικονομικό αποτέλεσμα κ.λπ.

14. Επαρκή επαγγελματικά προσόντα

Τα επαρκή επαγγελματικά προσόντα υφίστανται στο πρόσωπο του δικαιούχου εφόσον συντρέχει μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Κατέχει τίτλο σπουδών / πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης, τουλάχιστον επιπέδου 3 του εθνικού πλαισίου προσόντων. Οι τίτλοι σπουδών/πτυχίων επιπέδων 3-5 πρέπει να βρίσκονται σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης κάτι το οποίο δεν απαιτείται για τους τίτλους επιπέδου 6 ή ανώτερου επιπέδου. Ισχύει η εξής αντιστοίχιση πτυχίων/ διπλωμάτων για τα επίπεδα 3-8:

Επίπεδο Εθνικού Πλαισίου Προσόντων	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Επαγγελματική Κατάρτιση – Ανώτατη Εκπαίδευση
3	Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης επιπέδου 3 (χορηγείται στους αποφοίτους των σχολών επαγγελματικής κατάρτισης Σ.Ε.Κ. και ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων)
4	Πτυχίο ΕΠΑ.Σ. απολυτήριο επαγγελματικού λυκείου (ΕΠΑ.Λ.) επιπέδου 4 (Ισότιμο με το απολυτήριο γενικού λυκείου), [Χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις] Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 4 [Χορηγείται στους αποφοίτους της Γ' τάξης των επαγγελματικών λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις]
5	Πτυχίο επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5 [Χορηγείται στους αποφοίτους της τάξης μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. μετά από πιστοποίηση] Δίπλωμα επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιπέδου 5 [Χορηγείται στους αποφοίτους Ι.Ε.Κ. μετά από πιστοποίηση] Δίπλωμα / πτυχίο ανώτερης σχολής (τριτοβάθμια ανώτερη και όχι ανώτατη εκπαίδευση)
6	Πτυχίο Ανώτατης Εκπαίδευσης
7	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
8	Διδακτορικό Δίπλωμα

β. Κατέχει ή αποκτά βεβαίωση – πιστοποιητικό παρακολούθησης πιστοποιημένου προγράμματος, διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών, από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ».

Τα επαρκή επαγγελματικά προσόντα πρέπει είτε να υφίστανται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και του φακέλου υποψηφιότητας είτε να αποκτηθούν σε διάστημα που δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία λήψης της απόφασης ένταξης.

15. Περιοχές εφαρμογής του υπομέτρου 6.1

Το υπομέτρο 6.1 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 εφαρμόζεται σε περιοχές όπου η αγροτική δραστηριότητα είναι σημαντική, δηλαδή στο σύνολο της χώρας με τις εξής εξαιρέσεις:

- α. Στην ΠΕ Θεσσαλονίκης, το υπομέτρο 6.1 δεν εφαρμόζεται στη δημοτική κοινότητα 5^{ου} διαμερίσματος Θεσσαλονίκης.
- β. Στην Περιφέρεια Αττικής, το υπομέτρο 6.1 εφαρμόζεται στους δήμους νήσων καθώς και σε δήμους και κοινότητες με αγροτική δραστηριότητα αποκλείοντας το κατεχορήν αστικό ιστό της Αττικής, δηλαδή σε περιοχές που έχουν βαθμό Αστικοποίησης 2 και 3 (ενδιάμεσης πυκνότητας κατοικημένες και αραιοκατοικημένες περιοχές) και προσιδιάζουν αντίστοιχα σε ενδιάμεσες και κυρίως αγροτικές περιοχές της Αττικής, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας περιοχών εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 του ΠΑΑ στην Περιφέρεια Αττικής

Τ.Κ. Αγίου Ιωάννου Ρέντη	Τ.Κ. Διονύσου	Τ.Κ. Μεγαρέων
Τ.Κ. Αγίου Κωνσταντίνου	Τ.Κ. Δραπετσώνας	Τ.Κ. Νέας Μάκρης
Τ.Κ. Αγίου Στεφάνου	Τ.Κ. Δροσιάς	Τ.Κ. Νέας Περάμου
Τ.Κ. Αγκιστρίου	Τ.Κ. Ελευσίνος	Τ.Κ. Νικαίας
Τ.Κ. Αιγίνης	Τ.Κ. Ερυθρών	Τ.Κ. Οινόης
Τ.Κ. Αμπελακίων	Τ.Κ. Ζεφυρίου	Τ.Κ. Παιανίας
Τ.Κ. Αναβύσσου	Τ.Κ. Θρακομακεδόνων	Τ.Κ. Παλαιάς Φωκαίας
Τ.Κ. Ανθούσης	Τ.Κ. Καλάμου	Τ.Κ. Παλλήνης
Τ.Κ. Ανοιξέως	Τ.Κ. Καλυβίων Θορικού	Τ.Κ. Περάματος
Τ.Κ. Αντικυθήρων	Τ.Κ. Καπανδριτίου	Τ.Κ. Πικερμίου
Τ.Κ. Άνω Λιοσίων	Τ.Κ. Κερατέας	Τ.Κ. Πολυδενδρίου
Τ.Κ. Αρτέμιδας	Τ.Κ. Κερατινίου	Τ.Κ. Πόρου
Τ.Κ. Ασπροπύργου	Τ.Κ. Κορυδαλλού	Τ.Κ. Ραφήνας
Τ.Κ. Αυλώνας	Τ.Κ. Κουβαρά	Τ.Κ. Ροδοπόλεως (Μπάλας)
Τ.Κ. Αφιδνών	Τ.Κ. Κρουονερίου	Τ.Κ. Σαλαμίνας
Τ.Κ. Αχαρνών	Τ.Κ. Κρωπίας	Τ.Κ. Σαρωνίδος
Τ.Κ. Βάρης	Τ.Κ. Κυθήρων	Τ.Κ. Ωρωπίων
Τ.Κ. Βαρνάβα	Τ.Κ. Λαυρεωτικής	Τ.Κ. Σπάτων-Λούτσας
Τ.Κ. Βιλίων	Τ.Κ. Μεθάνων	Τ.Κ. Σπετσών
Τ.Κ. Βούλας	Τ.Κ. Μαγούλας	Τ.Κ. Σταμάτας
Τ.Κ. Βουλιαγμένης	Τ.Κ. Μαλακάσης	Τ.Κ. Συκαμίνου
Τ.Κ. Τροιζήνος	Τ.Κ. Μάνδρας	Τ.Κ. Ύδρας
Τ.Κ. Γέρακα	Τ.Κ. Μαραθώνος	Τ.Κ. Φυλής
Τ.Κ. Γλυκών Νερών	Τ.Κ. Μαρκοπούλου Μεσογαίας	
Τ.Κ. Γραμματικού	Τ.Κ. Μαρκοπούλου Ωρωπού	

Κατά την εφαρμογή του μέτρου, ο μόνιμος πληθυσμός λαμβάνεται υπόψη σε επίπεδο δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και προσδιορίζεται από την τελευταία επικυρωμένη γενική απογραφή πληθυσμού της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι οικισμοί. Οι διοικητικές διαιρέσεις (δημοτικές και τοπικές κοινότητες) αφορούν σε αυτές που θεσπίστηκαν με βάση τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας του Προγράμματος «Καλλικράτης» (ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87/τ.Α'/2010) ή σε διοικητικές διαιρέσεις (όπως «Καποδιστριακοί» δήμοι και κοινότητες, νομοί) οι οποίοι είχαν καθοριστεί με το

Πρόγραμμα «Καποδίστριας» (ν. 2539/1997, ΦΕΚ 224/τ.Α'/1997) και έχουν αντιστοιχηθεί στις νέες διοικητικές διαιρέσεις του «Καλλικράτη».

Ως νησιωτικές περιοχές εφαρμογής χαρακτηρίζονται το σύνολο των νησιών του Αιγαίου και Ιονίου Πελάγους εκτός Κρήτης και Εύβοιας λόγω του μεγάλου μεγέθους τους.

16. Επιπρόσθετες δεσμεύσεις

Επιπρόσθετες δεσμεύσεις θεωρούνται οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν οι δικαιούχοι για τέσσερα (4) ημερολογιακά έτη μετά το ημερολογιακό έτος επίτευξης του στόχου του επιχειρηματικού σχεδίου.

17. Πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων (ΠΣΚΕ)

Το πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση του υπομέτρου 6.1. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στον διοικητικό έλεγχό τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στον διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του υπομέτρου 6.1.

18. Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα αγροτικής ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ)

Το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα αγροτικής ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) αποτελεί το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4314/2014. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.

19. Αίτηση στήριξης

Ως αίτηση στήριξης νοείται το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων του φακέλου υποψηφιότητας. Τα έγγραφα αυτά υποβάλλονται σε ηλεκτρονική μορφή. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση υπαγωγής στο μέτρο, το επιχειρηματικό σχέδιο, τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση της αίτησης κ.λπ., όπως εξειδικεύονται στην παρούσα.

20. Έτος αναφοράς αίτησης στήριξης

Ως έτος αναφοράς αίτησης στήριξης νοείται το έτος στο οποίο αναφέρεται η πρόσκληση υποβολής αιτημάτων στήριξης. Συνεπώς, η αίτηση στήριξης συντάσσεται βάση των δεδομένων της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης του έτους αναφοράς.

21. Αίτηση πληρωμής

Ως αίτηση πληρωμής νοείται το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων (φάκελος πληρωμής) που υποβάλλει ηλεκτρονικά ο δικαιούχος ώστε να του καταβληθεί η αναλογούσα δημόσια οικονομική στήριξη. Ενδεικτικά αναφέρονται η αίτηση, τα παραστατικά, τα δικαιολογητικά κ.λπ.

22. Ανάκτηση

Ως ανάκτηση νοείται η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

23. Απόφαση ένταξης πράξης

Ως απόφαση ένταξης πράξης νοείται η απόφαση αρμόδιου οργάνου που περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και γίνεται αυτοδίκαια αποδεκτή.

24. Δικαιούχος

Ως δικαιούχος νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο έχει εκδοθεί απόφαση ένταξης πράξης.

25. Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό

Ως αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό νοείται κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης ή μεγαλύτερης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της απόφασης ένταξης πράξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

26. ΚΑΔ

Κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) είναι κωδικοί δραστηριοτήτων σύμφωνα με την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008».

27. Μητρώο Αξιολογητών.

Σε κάθε Περιφέρεια συστήνεται Μητρώο Αξιολογητών με απόφαση του Περιφερειάρχη. Σε αυτό συμμετέχουν, μετά από δική τους αίτηση, υπάλληλοι των ΔΑΟΚ, των ΔΑΟΠ, των Αποκεντρωμένων και Περιφερειακών υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων των ειδικοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 16 της παρούσας, σε συνέχεια πρόσκλησης που εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση της υπηρεσίας της Περιφέρειας που ορίστηκε δικαιούχος ενεργειών τεχνικής βοήθειας του ΠΑΑ. Για την εξέταση των αιτημάτων εγγραφής στο μητρώο δύναται να συσταθεί με απόφαση Περιφερειάρχη επιτροπή αξιολόγησης αιτημάτων. Μέσω του Μητρώου Αξιολογητών πραγματοποιούνται όλα τα στάδια της αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η εγγραφή στο Μητρώο Αξιολογητών είναι υποχρεωτική για τη συμμετοχή στα στάδια της αξιολόγησης των άρθρων 16 και 18 και απαραίτητη για την αποζημίωση όσων συμμετέχουν σε αυτά τα στάδια, εφόσον οι εργασίες αξιολόγησης πραγματοποιηθούν εκτός ωραρίου εργασίας και εκτός χρόνου που καλύπτεται από υπερωριακή απασχόληση για τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα και έχει προβλεφθεί σε σχετική κοινή υπουργική απόφαση καθορισμού αμοιβής τους.

Άρθρο 4

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες Υπηρεσίες για τη διαχείριση, συντονισμό, παρακολούθηση και υλοποίηση της εφαρμογής του υπομέτρου 6.1 του Π.Α.Α. 2014-2020, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 62 του ν. 4314/2014.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΔ ΠΑΑ) 2014 – 2020 είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του υπομέτρου 6.1 εκτός των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) και στην ΕΥΕ ΠΑΑ, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του παρόντος άρθρου.
3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) 2014-2020 έχει την ευθύνη για την έκδοση θεσμικού πλαισίου, την παρακολούθηση και τον συντονισμό των Ε.Φ.Δ.
4. Ως Ε.Φ.Δ. ορίζονται οι Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών της Ελλάδος στις οποίες εκχωρούνται οι κατά τόπους αρμοδιότητες για την εφαρμογή του υπομέτρου 6.1.
5. Την ευθύνη των διαδικασιών για την εφαρμογή και υλοποίηση του υπομέτρου 6.1 έχουν οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών (ΔΑΟΠ ή ΔΑΟ των Περιφερειών) συνεπικουρούμενες από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων. Ειδικότερα:

- 5.1. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας των Περιφερειών έχουν την γενικότερη ευθύνη και εποπτεία της οργάνωσης, εφαρμογής και παρακολούθησης του υπομέτρου 6.1 και εισηγούνται στον Περιφερειάρχη την έκδοση όλων των σχετικών αποφάσεων.
- 5.2. Οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων, εκτός και αν διαφορετικά ορίζεται στην παρούσα, υποδέχονται και εξετάζουν τα αιτήματα των δικαιούχων τηρώντας σχετικό αρχείο. Πραγματοποιούν τους απαραίτητους διοικητικούς ελέγχους συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών, με αυτούς, επιτόπιων επισκέψεων.
6. Αρμόδιος φορέας για τη διαχείριση και έλεγχο των δαπανών είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος έχει την ευθύνη των αιτήσεων πληρωμής των δικαιούχων και της καταβολής των ενισχύσεων εκτός των αρμοδιοτήτων που έχει εκχωρήσει στις Περιφέρειες για τις οποίες ασκεί εποπτεία.

Άρθρο 5

Κριτήρια Επιλεξιμότητας Υποψηφίων

Δικαίωμα υποβολής αίτησης στήριξης έχουν φυσικά και νομικά πρόσωπα για τα οποία κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, πληρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Οι υποψήφιοι φυσικά πρόσωπα:
  - i) Έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και φερεγγυότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και δεν έχουν υπερβεί το 41ο έτος της ηλικίας τους.
  - ii) Είναι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών εφαρμογής του υπομέτρου 6.1.
2. Οι υποψήφιοι νομικά πρόσωπα:
  - i) Έχουν ως αρχηγό – νόμιμο εκπρόσωπο τους νέο γεωργό που πληροί της προϋποθέσεις του σημείου (1.i).
  - ii) Έχουν ως αρχηγό – νόμιμο εκπρόσωπο νέο γεωργό, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των παρ. 5 και 7 του άρθρου 3, ο οποίος μετέχει στο κεφάλαιο του νομικού προσώπου σε ποσοστό τουλάχιστον 51%.
  - iii) Έχουν έδρα στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού – νόμιμου εκπροσώπου τους και εντός της ίδιας Περιφέρειας.
  - iv) Έχουν κύρια δραστηριότητα στον πρωτογενή τομέα (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός των ΚΑΔ 01.6 και ΚΑΔ 01.7) τη γεωργική παραγωγή. Δραστηριότητες στην αλιεία δεν λαμβάνονται υπόψη.
3. Οι νέοι γεωργοί αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχουν εγκατασταθεί για πρώτη φορά, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 3, κατά το δεκαοκτάμηνο που προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης.
4. Είναι εγγεγραμμένοι στο ΟΣΔΕ και έχουν υποβάλλει ενιαία αίτηση στήριξης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στο υπομέτρο 6.1.
5. Είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες νεοεισερχόμενοι στον αγροτικό τομέα για τα φυσικά πρόσωπα ή ως κάτοχοι εκμετάλλευσης για τα νομικά πρόσωπα. Ειδικά για τα νομικά πρόσωπα, οι αρχηγοί / διαχειριστές αυτών πρέπει να έχουν οριστεί ως νόμιμοι εκπρόσωποι αυτών.
6. Οι νέοι γεωργοί αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν πρέπει να έχουν ασκήσει γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα τουλάχιστον κατά τα τελευταία 5 έτη πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.

7. Οι νέοι γεωργοί αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή αναλαμβάνουν τη δέσμευση να τα αποκτήσουν μέσω του υπομέτρου 1.1 του ΠΑΑ 2014 – 2020 εντός 36 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης έγκρισής τους.
8. Υποβάλλουν επιχειρηματικό σχέδιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8, με ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης τα τρία (3) έτη και μέγιστη τα τέσσερα (4) έτη με δεσμευτικό ποσοτικό στόχο και χρονικές προθεσμίες, όπως αναλυτικότερα προσδιορίζονται στο άρθρο 9, για την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων τους και αναλαμβάνουν τις σχετικές υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, όπως αναλυτικότερα προσδιορίζονται στο άρθρο 10, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης ή συμπλήρωσης επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας, εφόσον απαιτείται.
9. Εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
10. Δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων, σύμφωνα με το άρθρο 7.

Άρθρο 6

Κριτήρια Επιλεξιμότητας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης

1. Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του/της αρχηγού της εκμετάλλευσης. Εκμεταλλεύσεις ή τμήματα εκμεταλλεύσεων που δεν βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου μόνιμης κατοικίας των αρχηγών της εκμετάλλευσης δεν γίνονται αποδεκτά για τους σκοπούς του προγράμματος.
2. Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να έχει μέγιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) μικρότερο ή ίσο τους ενός εκ. ευρώ και ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) μεγαλύτερο ή ίσο των:
  - 2.1. Δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) για την ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια.
  - 2.2. Δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας.
  - 2.3. Οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων.
  - 2.4. Οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, που αξιοποιούν τουλάχιστον 109 κυψέλες.
3. Τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι:
  - 3.1. Ιδιόκτητα ή μισθωμένα ή συνδυασμός τους.
  - 3.2. Μεγαλύτερα ή ίσα της ελάχιστης έκτασης κατά τύπο αγροτεμαχίου που είναι επιλέξιμη στα καθεστώτα της ενιαίας ενίσχυσης.
4. Το ζωικό και μελισσοκομικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι ιδιόκτητο.
5. Το σύνολο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης προς ένταξη στο υπομέτρο 6.1 από τον υποψήφιο.
6. Ως προς τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις ισχύουν επιπλέον τα ακόλουθα:
  - 6.1. Μόνο ένας εκ των συζύγων μπορεί να θεωρηθεί ως αρχηγός της οικογενειακής εκμετάλλευσης. Μεταβίβαση της αρχηγίας γεωργικής εκμετάλλευσης από σύζυγο που είναι εγγεγραμμένος στο ΜΑΑΕ με την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη ή έχει τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματία αγρότη, δεν γίνεται αποδεκτή για την ένταξη στο υπομέτρο 6.1.
  - 6.2. Το σύνολο της οικογενειακής εκμετάλλευσης πρέπει να έχει περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης που ο υποψήφιος έχει υποβάλλει στον ΟΠΕΚΕΠΕ κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στο υπομέτρο 6.1.

- 6.3. Για τις ανάγκες του υπομέτρου 6.1, το σύνολο των ιδιόκτητων αγροτεμαχίων/ζωικού κεφαλαίου της οικογένειας θεωρείται ότι κατέχεται από τον υποψήφιο κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Άρθρο 7

Μη επιλέξιμοι υποψήφιοι

Δεν δύνανται να κριθούν δικαιούχοι στήριξης οι κάτωθι:

1. Οι αρχηγοί εκμετάλλευσης φυσικού ή νομικού προσώπου οι οποίοι:
  - 1.1. Έχουν ασκήσει γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών που προηγούνται της πρώτης εγκατάστασης. Ο έλεγχος συνίσταται στη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων (ΟΣΔΕ, ΕΦΚΑ κ.λπ.).
  - 1.2. Κατά τα τελευταία τέσσερα έτη πριν από το προηγούμενο έτος από εκείνο του έτους αναφοράς, έχουν υποβάλει δήλωση ΟΣΔΕ με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα 12.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα, την Κρήτη και την Εύβοια και τα 10.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας.
  - 1.3. Έχουν μόνιμη εξωγεωργική απασχόληση, εξαρτημένη ή μη. Δεν λογίζεται ως εξωγεωργική μη εξαρτημένη απασχόληση η άσκηση διοίκησης και επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική (Ομάδα ΚΑΔ 01, εκτός των ΚΑΔ 01.6 και ΚΑΔ 01.7).
  - 1.4. Είναι δικαιούχοι του υπομέτρου 6.3 «Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων» του ΠΑΑ 2014–2020.
  - 1.5. Έχουν υπάρξει στο παρελθόν δικαιούχοι μέτρων «νέων γεωργών» του ΠΑΑ.
  - 1.6. Έχουν σύζυγο που:
    - 1.6.1. Έχει υποβάλει δήλωση ΟΣΔΕ το έτος αναφοράς ή
    - 1.6.2. Έχει υποβάλλει δήλωση ΟΣΔΕ με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα 12.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα την Κρήτη και την Εύβοια και τα 10.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας, κατά τα 2 προηγούμενα έτη του έτους αναφοράς ή
    - 1.6.3. Είναι επαγγελματίας αγρότης εγγεγραμμένος στο ΜΑΑΕ ή έχει τις προϋποθέσεις για να οριστεί ως επαγγελματίας αγρότης από το ΜΑΑΕ εκτός και αν η ιδιότητα αυτή προκύπτει από τη δραστηριοποίηση στον τομέα της αλιείας.
  - 1.7. Είναι σπουδάστριες - σπουδαστές ή φοιτήτριες - φοιτητές από την έναρξη της φοίτησης έως τη συμπλήρωση του αριθμού των προβλεπόμενων ετών φοίτησης για κάθε σχολή.
  - 1.8. Λαμβάνουν επιδόματα αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας ίσο ή μεγαλύτερο του 67% και κρίνονται από τον αρμόδιο φορέα (ΚΕΠΑ) ως μη ικανοί προς εργασία (βιοποριστικό επάγγελμα).
  - 1.9. Είναι άμεσα συνταξιοδοτούμενοι από οποιοδήποτε ταμείο του εσωτερικού ή εξωτερικού. Οι συντάξεις αναπηρίας κρίνονται ανά περίπτωση.
  - 1.10. Εκτίουν ποινές φυλάκισης.
2. Τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν τις προϋποθέσεις να οριστούν ως νεοεισερχόμενοι στον γεωργικό τομέα επαγγελματίες αγρότες στο ΜΑΑΕ, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν κάθε φορά.
3. Όσοι δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη βαθμολογία όσον αφορά τα βαθμολογικά κριτήρια του υπομέτρου 6.1
4. Όσοι, μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης και την οριστική βαθμολογική κατάταξή τους, δεν καλύπτονται από το ισχύον όριο πιστώσεων.

5. Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα.
6. Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών ή άλλο κοινό συλλογικό σχήμα .
7. Όσοι δεν αποδέχονται τη διασταύρωση των δηλούμενων στοιχείων με τα επίσημα στοιχεία του Κράτους και λοιπών Δημόσιων Υπηρεσιών, ιδιαιτέρως δε με τα στοιχεία του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου και των λοιπών μητρώων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του TAXIS, των ασφαλιστικών οργανισμών, του εθνικού δημοτολογίου, του εθνικού κτηματολογίου, των οργανισμών κοινής ωφέλειας.
8. Όσοι δηλώνουν στην αίτηση στήριξης – φάκελο υποψηφιότητας ψευδή ή αναληθή στοιχεία.
9. Όσοι δεν υποβάλλουν με την αίτηση στήριξης τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός των απαιτούμενων χρονικών προθεσμιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προκήρυξη του υπομέτρου.

Άρθρο 8

Επιχειρηματικό Σχέδιο Υποψηφίων

1. Οι υποψήφιοι προκειμένου να αξιολογηθούν υποχρεούνται να υποβάλλουν πολυετές Επιχειρηματικό Σχέδιο, το οποίο πρέπει να περιγράφει με ρεαλιστικότητα τις ενέργειες για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης σε σχέση με την αρχική κατάσταση μέσω διατύπωσης σχετικών δεσμευτικών ποσοτικών στόχων για την οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης.
2. Το επιχειρηματικό σχέδιο πρέπει να έχει γεωργικό προσανατολισμό και να αφορά τον γεωργικό τομέα, δηλαδή να αφορά την πρωτογενή γεωργική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων όπως η διαλογή και απλή συσκευασία ιδίων προϊόντων).
3. Η ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου είναι τα τρία και η μέγιστη τα τέσσερα έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης. Η έναρξη της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να αρχίσει το αργότερο εντός εννέα μηνών από την προαναφερόμενη απόφαση ένταξης.
4. Το επιχειρηματικό σχέδιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης και συμπληρώνεται σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα που αναρτάται σε ηλεκτρονική μορφή στο ΠΣΚΕ. Η υποβολή του επιχειρηματικού σχεδίου σε ηλεκτρονική μορφή όπως και η συμφωνία με το περιεχόμενο και προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτική, δηλαδή αποτελεί όρο επιλεξιμότητας.
5. Το επιχειρηματικό σχέδιο περιλαμβάνει τα εξής:
  - 5.1. Περιγραφή αρχικής κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης ως προς τα εξής:
    - (α) Σύντομο βιογραφικό σημείωμα του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης με ιδιαίτερη αναφορά στην προηγούμενη επαγγελματική του δραστηριότητα, σε τυχούσα εμπειρία σε γεωργικές δραστηριότητες και στο ιστορικό της έναρξης της γεωργικής του δραστηριότητας ως αρχηγού γεωργικής εκμετάλλευσης.
    - (β) Για υποψηφίους νομικά πρόσωπα, περιγραφή της υφιστάμενης δραστηριοποίησης του νομικού προσώπου.
    - (γ) Αναλυτική περιγραφή της αρχικής κατάστασης με αναφορά σχετικών οικονομικών και λειτουργικών στοιχείων της εκμετάλλευσης και ειδικά στοιχείων για το μέγεθος και τη δυναμικότητα – τυπική απόδοση αυτής, το φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, την υφιστάμενη κατεύθυνση εκμετάλλευσης (φυτική, κτηνοτροφική, μικτή).
  - 5.2. Περιγραφή τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης ως προς τα εξής:
    - (α) Αναλυτική περιγραφή και αιτιολόγηση της μελλοντικής κατάστασης ως προς τις εκτάσεις των καλλιεργειών και τα εκτρεφόμενα ζώα, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της εκμετάλλευσης και

την κατεύθυνση της (φυτική, κτηνοτροφική, μικτή). Ενδεικτικά η αιτιολόγηση της μελλοντικής κατάστασης μπορεί να συνδέεται με, τον εξοπλισμό της εκμετάλλευσης, ιδιαίτερες γνώσεις του γεωργού, την τάση της αγοράς, την απόφαση παραγωγής ποιοτικών προϊόντων που συνδέονται με τον τόπο παραγωγής κ.λπ.

(β) Αναλυτική περιγραφή του στόχου του επιχειρηματικού σχεδίου με αναφορά σε ορόσημα/ημερομηνίες επίτευξης.

(γ) Αναλυτική περιγραφή των δεσμεύσεων που ο δικαιούχος ή/και ο αρχηγός της εκμετάλλευσης αναλαμβάνουν κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με το ειδικό θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου 6.1 ή τις γενικότερες υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις εθνικές και κοινοτικές απαιτήσεις, με αναφορά σε ορόσημα/ημερομηνίες επίτευξης.

(δ) Αναλυτική περιγραφή των ενεργειών προς επίτευξη των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων, μαζί με σχετικό χρονοδιάγραμμα για τα ορόσημα υλοποίησης αυτών. Οι σχετικές δραστηριότητες μπορούν να αφορούν ενδεικτικά:

- i. Την αύξηση της καλλιεργούμενης έκτασης ή του ζωικού κεφαλαίου (για παράδειγμα απόκτηση γης ή αγορά ζωικού κεφαλαίου).
- ii. Την αναδιάρθρωση της εκμετάλλευσης.
- iii. Την υλοποίηση επενδύσεων (για παράδειγμα αγορά εξοπλισμού, δημιουργία νέων ή επέκταση εγκαταστάσεων συμπεριλαμβανομένης του ψηφιακού εκσυγχρονισμού) και επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας ή νερού
- iv. Την υλοποίηση λοιπών παρεμβάσεων οικονομικού, τεχνολογικού ή οργανωτικού εκσυγχρονισμού για την προώθηση της ανταγωνιστικής, πράσινης ή ψηφιακής γεωργίας (για παράδειγμα συμμετοχή σε κατάρτιση, συμβουλευτικές υπηρεσίες, ενέργειες πιστοποίησης, συμμετοχή σε συλλογικές ενέργειες προώθησης ή συλλογικές επενδύσεις).

(ε) Προϋπολογισμός και πηγές χρηματοδότησης του επιχειρηματικού σχεδίου.

(στ) Όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για την παρακολούθηση των δεικτών και την αξιολόγηση του ΠΑΑ 2014-2020.

(ζ) Ημερομηνία έναρξης της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με την παρ. 1.1. του άρθρου 10.

5.3. Στην περίπτωση όπου μέρος των δράσεων ή ενεργειών σχεδιάζεται να υλοποιηθεί από άλλα μέτρα/υπομέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-20, πρέπει να αναφέρονται τα σχετικά μέτρα/υπομέτρα/δράσεις ως εξής:

5.3.1.«Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών» (υπομέτρο 2.1),

5.3.2.«Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» (υπομέτρο 4.1),

5.3.3.«Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» (υπομέτρο 3.1),

5.3.4.«Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών» (Μέτρο 9),

5.4. Σε κάθε περίπτωση, η έγκριση της αίτησης στήριξης για το υπομέτρο 6.1 των νέων γεωργών δεν δημιουργεί στο ΥΠΑΑΤ δέσμευση για ένταξη και χρηματοδότηση των αναφερόμενων δράσεων από άλλα μέτρα/υπομέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020. Η επίτευξη του στόχου είναι υποχρεωτική, ανεξαρτήτως της ένταξης ή μη σε άλλα μέτρα/υπομέτρα/δράσεις του ΠΑΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9.

6. Το επιχειρηματικό σχέδιο συντάσσεται από σύμβουλο γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας ο οποίος αναλαμβάνει πέραν της υποχρέωσης εκπόνησης του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση τεχνικής στήριξης μέχρι την ολοκλήρωση των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παραγράφου 16 του

άρθρου 3 (υποβολή αιτημάτων τροποποίησης επιχειρηματικού σχεδίου, αιτημάτων πληρωμής, τήρηση επιπρόσθετες δεσμεύσεις κ.λπ.). Η σχετική έννομη σχέση αποδεικνύεται μέσω σύναψης ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ του συμβούλου και του υποψήφιου δικαιούχου. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψηφίου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.

7. Το επιχειρηματικό σχέδιο μπορεί να τροποποιείται κατ' ανώτερο δύο φορές, με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης. Οι τροποποιήσεις γίνονται αποδεκτές μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 21.

Άρθρο 9

Στόχος Επιχειρηματικού Σχεδίου

1. Ο στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να είναι μετρήσιμος και να συμπληρώνεται (αιτιολόγηση, τιμή, χρόνος και ενέργειες επίτευξης) βάσει του τυποποιημένου επιχειρηματικού σχεδίου σύμφωνα με το άρθρο 8.
2. Για να είναι παραδεκτός ο στόχος που τίθεται πρέπει να επιτυγχάνονται τα ελάχιστα κατώφλια (όρια) της κατωτέρω παρ. 4.
3. Το επιχειρηματικό σχέδιο δεν γίνεται αποδεκτό εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης για την τελευταία δόση της οικονομικής στήριξης δεν επιτυγχάνεται ο στόχος που έχει δηλωθεί στο επιχειρηματικό σχέδιο. Σε αυτήν την περίπτωση οι δικαιούχοι απεντάσσονται και η στήριξη που έχει καταβληθεί ανακτάται σύμφωνα με τα οριζόμενες κυρώσεις στο άρθρο 31. Η μη ένταξη σε συναφή με τον στόχο μέτρα του ΠΑΑ δεν μπορεί να αιτιολογήσει ενδεχόμενη μη επίτευξή του.
4. Ο στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου είναι ποσοτικός, αφορά την επίτευξη ελάχιστων αποδεκτών ορίων παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης και εκφράζεται ως τυπική απόδοση. Ο στόχος, ανάλογα με τη μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης, αφορά στην αύξηση της συνολικής παραγωγικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (εκφρασμένης ως τυπικής απόδοσης) κατά τουλάχιστον 20% σε σχέση με την αρχική κατάσταση. Σε κάθε περίπτωση, κατά την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να επιτυγχάνεται ένα ελάχιστο κατώφλι τυπικής απόδοσης το οποίο, πρέπει να είναι μεγαλύτερο ή ίσο των:
  - 4.1. 16.000 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη ή στην Εύβοια. Συνεπώς, εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 13.333 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 16.000 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερη των 13.333 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%.
  - 4.2. 14.000 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό άνω των 3.100 κατοίκων, πλην Κρήτης και Εύβοιας. Συνεπώς εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 11.666 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 14.000 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερης των 11.666 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%.
  - 4.3. 10.700 ευρώ εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων. Συνεπώς εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου έως και 8.917 ευρώ πρέπει να επιτύχουν τυπική απόδοση εξόδου τουλάχιστον 10.700 ευρώ. Εκμεταλλεύσεις με τυπική απόδοση εισόδου μεγαλύτερης των 8.917 ευρώ πρέπει κατά το έτος ολοκλήρωσης να επιτύχουν αύξηση τουλάχιστον κατά 20%.

5. Στο πέρας του επιχειρηματικού σχεδίου γίνεται επαλήθευση / πιστοποίηση της επίτευξης του στόχου, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24. Ο συγκεκριμένος έλεγχος κρίνεται επιτυχής και συνεπώς πιστοποιείται η ορθή υλοποίηση και ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, εφόσον:
- 5.1. Η ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου αφορά το γεωργικό τομέα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8.
  - 5.2. Επιτυγχάνονται οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 3 και 4 του παρόντος άρθρου το αργότερο εντός τεσσάρων ετών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης και
  - 5.3. Έχουν τηρηθεί οι σχετικές δεσμεύσεις και οι υποχρεώσεις εντός των τιθέμενων προθεσμιών, σύμφωνα με το άρθρο 10.

Άρθρο 10

Δεσμεύσεις και Υποχρεώσεις Δικαιούχων

1. Οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν ιδίως τις παρακάτω δεσμεύσεις:
  - 1.1. Εντός εννέα (9) μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης ο δικαιούχος να αρχίσει την υλοποίηση του επιχειρηματικού του σχεδίου. Ως έναρξη υλοποίησης θεωρείται η έναρξη δραστηριοτήτων στη ΔΟΥ από τον αρχηγό της γεωργικής εκμετάλλευσης σχετικά με την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας ή τη διαχείριση του νομικού προσώπου με κύρια δραστηριότητα στη γεωργία, η οποία πρέπει να διατηρείται σε όλη τη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου. Η καθυστέρηση της έναρξης της υλοποίησης μέχρι εννιά (9) μήνες σε καμία περίπτωση δεν παρατείνει την καταληκτική προθεσμία για την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, ήτοι εντός τεσσάρων (4) ετών από την απόφαση ένταξης.
  - 1.2. Ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης να υπαχθεί εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξής του στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.
  - 1.3. Ο δικαιούχος, α) από το επόμενο ημερολογιακό έτος από εκείνο του έτους ένταξής του στο υπόμτρο, να πραγματοποιήσει κύκλο εργασιών (πωλήσεις βάσει Ε3), που να προέρχεται από γεωργικές δραστηριότητες σε επίπεδο τουλάχιστον ίσο με 50% της τυπικής απόδοσης εισόδου στο μέτρο και β) κατά την υποβολή της τελικής δόσης, να έχει υποβάλλει τουλάχιστον δύο φορολογικές δηλώσεις που να αφορούν τα έτη του επιχειρηματικού σχεδίου με την πιο πρόσφατη από αυτές να εμφανίζει κύκλο εργασιών (πωλήσεις βάσει Ε3), που να προέρχεται από γεωργικές δραστηριότητες τουλάχιστον ίσο προς 60% της τυπικής απόδοσης εξόδου από το μέτρο.
  - 1.4. Για πτηνοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, όπου απαιτείται, ο δικαιούχος να αποκτήσει έως την ολοκλήρωση και ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, την αδειοδότηση που απαιτείται για την νόμιμη λειτουργία της εγκατάστασής του.
  - 1.5. Για φυτρωιακές επιχειρήσεις, ο δικαιούχος να διατηρήσει τη βεβαίωση συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για την άσκηση σχετικής δραστηριότητας ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης.
  - 1.6. Για θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών ο δικαιούχος να διατηρήσει αντίστοιχη έγκριση τύπου.
  - 1.7. Εντός δεκαοχτώ (18) μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης ο δικαιούχος να αποκτήσει την ιδιότητα του «ενεργού αγρότη».
  - 1.8. α) Στην περίπτωση ατομικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης εντός δύο ετών από την πρώτη εγκατάσταση να αποκτήσει την ιδιότητα του «επαγγελματία αγρότη».
β) Στην περίπτωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες ανήκουν σε νομικά πρόσωπα, ο αρχηγός της εκμετάλλευσης εντός δύο ετών από την πρώτη εγκατάσταση να αποκτήσει ποσοστό απασχόλησης και ποσοστό εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε

- νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα αντίστοιχα με αυτά που ορίζονται για τον επαγγελματία αγρότη.
- 1.9. Ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης, εφόσον δεν διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα, να τα αποκτήσει εντός χρονικής περιόδου η οποία δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης.
  - 1.10. Κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, η παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της γεωργικής εκμετάλλευσης, ανάλογα με την μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης, να μην μειωθεί κάτω από τα:
    - 1.10.1. Δώδεκα χιλιάδες ευρώ (12.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη και στην Εύβοια.
    - 1.10.2. Δέκα χιλιάδες ευρώ (10.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι στα νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας.
    - 1.10.3. Οκτώ χιλιάδες ευρώ (8.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι στα νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων.
    - 1.10.4. Οκτώ χιλιάδες ευρώ (8.000€) για τις μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις, που αξιοποιούν τουλάχιστον 109 κυψέλες.
  - 1.11. Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης να διατηρήσει τον τόπο μόνιμης κατοικίας του και την έδρα του νομικού προσώπου σε περιοχή εφαρμογής του Υπομέτρου 6.1 εντός της ίδιας Περιφέρειας.
  - 1.12. Ο δικαιούχος να διατηρήσει την βαθμολογία που επιτυγχάνει βάσει των κριτηρίων επιλογής σε επίπεδο ανώτερο ή τουλάχιστον ίσο με το επίπεδο της βαθμολογίας του τελευταίου δικαιούχου, εφόσον υπάρχουν αιτήματα για τα οποία από την αξιολόγηση δεν προέκυψε λόγος απόρριψης αλλά δεν καλύπτονταν από το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αιτήματα τα οποία από την αξιολόγηση δεν προέκυψε λόγος απόρριψης αλλά δεν καλύπτονταν από το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων, να διατηρήσει την βαθμολογία που επιτυγχάνει σε επίπεδο ίσο ή ανώτερο εκείνου της ελάχιστης επιλέξιμης βαθμολογίας.
  - 1.13. Να διατηρείται η ιδιότητα του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης.
  - 1.14. Ο δικαιούχος να υποβάλει ενιαία αίτηση ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
  - 1.15. Ο δικαιούχος νομικό πρόσωπο να διατηρεί ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργική (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός του ΚΑΔ 01.6 και του ΚΑΔ 01.7).
  - 1.16. Ο δικαιούχος να αποδέχεται και να διευκολύνει ελέγχους και ενέργειες για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, την επίτευξη των συναφών στόχων και δεσμεύσεων και την τήρηση της εθνικής ή κοινοτικής νομοθεσίας και ειδικά να αποδέχεται και να διευκολύνει επιτόπιους ελέγχους ή επισκέψεις που πραγματοποιούν Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.
  - 1.17. Ο δικαιούχος να ενημερώνει έγκαιρα και ορθά τις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την πορεία υλοποίησης της πράξης, αποστέλλοντας όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση της πράξης όπως και να λαμβάνει τις σχετικές εγκρίσεις και να συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών.
  - 1.18. Ο δικαιούχος να αποδέχεται πρόσκληση συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή λογιστικών στοιχείων όσον αφορά εισοδήματα και οικονομική λειτουργία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (έρευνα για τη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) ή για συλλογή δεδομένων και άλλων πληροφοριών που αφορούν την αξιολόγηση του ΠΑΑ.
  - 1.19. Ο δικαιούχος να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στο κατάλογο των πράξεων του ΠΑΑ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΠΑΑ ή η Περιφέρεια με στοιχεία όπως η κωδικός έργου δικαιούχου, ημερομηνία έναρξης και λήξης, συνολική δαπάνη και Περιφέρεια.

2. Οι δεσμεύσεις των περ. 1.7 που αφορά την ιδιότητα του ενεργού αγρότη, 1.9 που αφορά τα επαγγελματικά προσόντα και 1.10 που αφορά την τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου, τηρούνται έως την ολοκλήρωση και την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.
3. Οι δεσμεύσεις των παρακάτω περιπτώσεων τηρούνται κατά την υλοποίηση και ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου καθώς και για τέσσερα ημερολογιακά έτη μετά το ημερολογιακό έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού του σχεδίου και αποτελούν επιπρόσθετες δεσμεύσεις του/της δικαιούχου. Ειδικά, οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις αναφέρονται στις εξής περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου:
  - 3.1. Περίπτωση 1.1 που αφορά στην διατήρηση ΚΑΔ στη ΔΟΥ σχετικά με την άσκηση γεωργικής δραστηριότητας,
  - 3.2. Περίπτωση 1.2 που αφορά στην παραμονή σε κανονικό καθεστώς ΦΠΑ,
  - 3.3. Περίπτωση 1.8 που αφορά τη διατήρηση της ιδιότητας του «επαγγελματία αγρότη» ή του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με γεωργική δραστηριότητα αντίστοιχα με αυτά που ορίζονται για τον επαγγελματία αγρότη,
  - 3.4. Περίπτωση 1.11 ως προς τη διατήρηση του τόπου μόνιμης κατοικίας του και της έδρας του νομικού προσώπου σε περιοχή εφαρμογής του υπομέτρου 6.1. Ωστόσο μετά την ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου ο δικαιούχος δύναται να αλλάξει την Περιφέρεια του τόπου μόνιμης κατοικίας του.
  - 3.5. Περίπτωση 1.13 που αφορά τη διατήρηση της ιδιότητας του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης,
  - 3.6. Περίπτωση 1.14 που αφορά την υποβολή της ενιαίας αίτησης ενίσχυσης στον ΟΠΕΚΕΠΕ,
  - 3.7. Περίπτωση 1.15 που αφορά τη διατήρηση από το δικαιούχο νομικό πρόσωπο της γεωργικής δραστηριότητας ως κύριας δραστηριότητας (Ομάδα ΚΑΔ 01 εκτός του ΚΑΔ 01.6 και του ΚΑΔ 01.7),
  - 3.8. Περίπτωση 1.16 που αφορά την αποδοχή και διευκόλυνση των ελέγχων και των ενεργειών για την παρακολούθηση των επιπρόσθετων δεσμεύσεων και την τήρηση της εθνικής ή κοινοτικής νομοθεσίας και ειδικά την αποδοχή και διευκόλυνση επιτόπιων ελέγχων ή επισκέψεων που πραγματοποιούν Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί,
  - 3.9. Περίπτωση 1.17 που αφορά την έγκυρη και ορθή ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών σχετικά με τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις αποστέλλοντας όλα τα σχετικά έγγραφα και τη συμμόρφωση προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών.
  - 3.10. Περίπτωση 1.18 που αφορά την αποδοχή πρόσκλησης συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή λογιστικών στοιχείων όσον αφορά εισοδήματα και οικονομική λειτουργία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (έρευνα για τη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) ή για συλλογή δεδομένων και άλλων πληροφοριών που αφορούν την αξιολόγηση του ΠΑΑ και
  - 3.11. Περίπτωση 1.19 που αφορά την αποδοχή τη συμπερίληψής του στο κατάλογο των πράξεων του ΠΑΑ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΠΑΑ ή η Περιφέρεια με στοιχεία όπως η κωδικός έργου δικαιούχου, ημερομηνία έναρξης και λήξης, συνολική δαπάνη και Περιφέρεια.
  - 3.12. Κατά την διάρκεια των επιπρόσθετων δεσμεύσεων, η παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να μην μειωθεί κάτω από τα:
    - 3.12.1. Δέκα έξι χιλιάδες ευρώ (16.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης βρίσκεται στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη ή στην Εύβοια,

- 3.12.2. Δέκα τέσσερις χιλιάδες ευρώ (14.000€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης βρίσκεται σε νησί με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας και
- 3.12.3. Δέκα χιλιάδες επτακόσια ευρώ (10.700€) εφόσον η μόνιμη κατοικία του αρχηγού της εκμετάλλευσης είναι σε νησί με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων.
- 3.13. Κατά τη διάρκεια των επιπρόσθετων δεσμεύσεων ελέγχεται ότι οι δηλώσεις που υποβάλλονται κατ' έτος εμφανίζουν κύκλο εργασιών για το προηγούμενο έτος ο οποίος υπερβαίνει το 50% της τυπικής απόδοσης εξόδου.
4. Οι ως άνω δεσμεύσεις περιλαμβάνονται στο επιχειρηματικό σχέδιο του υποψηφίου και στην απόφαση ένταξης, αποτελώντας συμβατικούς όρους της απόφασης.
5. Οι ΔΑΟΚ επιβλέπουν την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και παρακολουθούν την πορεία επίτευξης των δεσμεύσεων και τη διατήρησή τους σύμφωνα με τις ανωτέρω παρ. 1 και 3 και τα οριζόμενα στο άρθρο 22 της παρούσας. Σε περίπτωση μη τήρησης των δεσμεύσεων των παρ. 1 και 3 θα εφαρμόζονται οι κυρώσεις του άρθρου 31.
6. Για τον υπολογισμό της τυπικής απόδοσης που απαιτείται στα διάφορα στάδια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου λαμβάνονται υπόψη μόνο αγροτεμάχια που αξιοποιούνται εντός της ευρύτερης περιοχής του τόπου της μόνιμης κατοικίας / έδρας του / της δικαιούχου.

Άρθρο 11

Οικονομική Στήριξη

1. Η οικονομική στήριξη για την πρώτη εγκατάσταση των νέων γεωργών χορηγείται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού στήριξης μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξεων (εφεξής «απόφαση ένταξης») που αφορούν το αίτημα στήριξης.
2. Η οικονομική στήριξη χορηγείται με τη μορφή κεφαλαίου και καταβάλλεται σε δύο δόσεις. Η α' δόση (70% του συνολικού ποσού στήριξης) καταβάλλεται αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης. Η τελευταία δόση καταβάλλεται εντός 5 ετών από την ένταξη με προϋποθέσεις την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου και την επίτευξη των συναφών στόχων και δεσμεύσεων.
3. Το ποσό στήριξης δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες ή κόστη.
4. Ως ποσό στήριξης ορίζονται τα 35.000 ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να προσαυξάνεται μέχρι και 5.000 ευρώ, ως εξής:
  - 4.1. Κατά 2.500 όταν ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης έχει μόνιμη κατοικία σε περιοχή ορεινή ή μειονεκτική ή σε νησί με πληθυσμό μέχρι και 3.100 κατοίκους.
  - 4.2. Κατά 2.500 για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που στην μελλοντική κατάσταση έχουν πτηνοκτηνοτροφική παραγωγική κατεύθυνση (όχι όμως μικτή).

Άρθρο 12

Κριτήρια Επιλογής (Βαθμολογία)

1. Οι αιτήσεις στήριξης των υποψηφίων βαθμολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής τα οποία προσδιορίζονται στην πρόσκληση του υπομέτρου, ύστερα από έγκρισή τους από την επιτροπή παρακολούθησης του ΠΑΑ.
2. Οι υποψήφιοι κάθε Περιφέρειας και περιόδου υποβολής επιλέγονται κατά απόλυτη φθίνουσα σειρά κατάταξης με βάση τη συνολική βαθμολογία τους και το ισχύον όριο πιστώσεων.
3. Η ελάχιστη βαθμολογία κάτω από την οποία οι αιτήσεις στήριξης δεν γίνονται αποδεκτές για χρηματοδότηση καθορίζεται στην πρόσκληση υποβολής αιτημάτων στήριξης.

4. Τα κριτήρια επιλογής καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία είναι δυνατόν να τροποποιούνται μετά από έγκριση της επιτροπής παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014 – 2020.
5. Για το περιφερειακό σκέλος των κριτηρίων επιλογής, το οποίο αφορά προτεραιότητες της οικείας Περιφέρειας σύμφωνα με τις περιφερειακές στρατηγικές και ανάγκες για το γεωργικό τομέα, ισχύουν τα εξής:
  - 5.1. Οι επιμέρους τιμές του περιφερειακού σκέλους των κριτηρίων επιλογής (καθορισμός – περιγραφή τιμών και αντίστοιχοι βαθμοί αυτών) καθορίζονται από τις Περιφέρειες, σε συνεργασία με τις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ).
  - 5.2. Οι σχετικές τιμές των κριτηρίων καθώς και τυχόν τροποποιήσεις αυτών κοινοποιούνται με ευθύνη της ΔΑΟ της οικείας Περιφέρειας, στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ), δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και της οικείας Περιφέρειας σε εύλογο χρόνο και αποτελούν μέρος της πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων στήριξης του υπομέτρου.
  - 5.3. Οι τιμές των κριτηρίων επιλογής δεν τροποποιούνται στις περιόδους υποβολής και έγκρισης αιτήσεων στις οποίες αναφέρεται η πρόσκληση.

Άρθρο 13

Πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Ύστερα από εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ επί της εισήγησης, ο Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης στο πλαίσιο του υπομέτρου 6.1 «Εγκατάσταση νέων γεωργών».
2. Το περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τη δημόσια στήριξη, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων.

Ειδικότερα, με την πρόσκληση παρέχονται στους δυνητικούς δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:

- 2.1. Το προκηρυσσόμενο υπομέτρο 6.1.
- 2.2. Τον τόπο, τον τρόπο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις στήριξης καθώς και το χρονικό διάστημα έγκρισης αυτών.
- 2.3. Το συνολικό ποσό της δημόσιας στήριξης που διατίθεται.
- 2.4. Τους όρους και τα κριτήρια επιλεξιμότητας τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι προκειμένου να επιλεγούν για στήριξη.
- 2.5. Τα κριτήρια επιλογής για τη βαθμολόγηση των υποψηφίων και το ελάχιστο όριο βαθμολογίας που πρέπει να συγκεντρώσουν οι επιλέξιμοι κατά τα λοιπά υποψήφιοι προκειμένου να κριθούν δικαιούχοι.
- 2.6. Το είδος και το ποσό των παρεχόμενων ενισχύσεων.
- 2.7. Το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης.
- 2.8. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση στήριξης.
- 2.9. Τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μέσω κατάλληλου πληροφοριακού συστήματος.
- 2.10. Τις διαδικασίες για το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων στήριξης και τις σχετικές χρονικές περιόδους, όπως τύπος αξιολόγησης, κύκλοι αξιολόγησης, στάδια αξιολόγησης, αρμόδια όργανα, τρόπος και προθεσμίες υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής.
- 2.11. Τον στόχο, δεσμεύσεις, τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις και λοιπές υποχρεώσεις των δικαιούχων μετά την ένταξή τους στο υπομέτρο 6.1 σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 9 και 10.
- 2.12. Τα σημεία, τους αντίστοιχους αρμοδίους σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και το διαδικτυακό τόπο για την παροχή σχετικών πληροφοριών.

- 2.13. Την ενημέρωση των ενδιαφερομένων ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του κανονισμού 1306/2013 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.
  - 2.14. Την ανώτατη προθεσμία για την ολοκλήρωση των επιχειρηματικών σχεδίων και την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου αυτού, όπως και ενδιάμεσες προθεσμίες και ορόσημα για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των επιχειρηματικών σχεδίων.
  - 2.15. Τις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης, πιστοποίησης των πράξεων και πληρωμών.
  - 2.16. Τη δυνατότητα μη υποβολής συγκεκριμένων δικαιολογητικών εφόσον τα στοιχεία που αντλούνται από αυτά καταστεί δυνατό να μεταφερθούν στο ΠΣΚΕ με διαλειτουργικότητα μεταξύ ηλεκτρονικών συστημάτων.
3. Η ΕΥΕ ΠΑΑ αποστέλλει στην ΕΥΔ ΠΑΑ σχέδιο πρόσκλησης με σκοπό την εξέτασή του για τη διασφάλιση τουλάχιστον των ακόλουθων:
- 3.1. Της συμβατότητας με τους στόχους του μέτρου 6 και του υπομέτρου 6.1, όπως αυτοί έχουν αποτυπωθεί στο ισχύον ΠΑΑ.
  - 3.2. Της συμβατότητας με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.
  - 3.3. Της σαφούς και εξαντλητικής ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο υπομέτρο 6.1.
  - 3.4. Της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών.
- Με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΑΑ εξετάζεται το σχέδιο της πρόσκλησης και διαβιβάζονται τυχόν παρατηρήσεις στην ΕΥΕ ΠΑΑ, τις οποίες η ΕΥΕ ΠΑΑ ενσωματώνει στο σχέδιο της πρόσκλησης ενημερώνοντας σχετικά την ΕΥΔ ΠΑΑ.
4. Για τη δημοσιότητα της πρόσκλησης ισχύουν οι υποχρεώσεις δημοσιοποίησης έτσι όπως ορίζονται στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ 2014-2020, όπως ισχύει κάθε φορά και ειδικά τα εξής:
- 4.1. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται στους εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή στην ΕΥΔ ΠΑΑ και στις Περιφέρειες. Επιπλέον η πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η πρόσκληση κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων, στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Των Περιφερειών καθώς και στους κατά τύπους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού και τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς. Επίσης οι ΔΑΟΠ μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, με σχετική καταχώρηση σε τουλάχιστον δύο ιστοσελίδες ή εφημερίδες ενημέρωσης που δραστηριοποιούνται σε επίπεδο οικείας Περιφέρειας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Σε αντίστοιχες ενέργειες δύνανται να προβούν και οι ΔΑΟΚ, σε μία ιστοσελίδα ή εφημερίδα της Περιφερειακής Ενότητας.
  - 4.2. Επίσης με ευθύνη των ΔΑΟΠ ή και των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ, είναι δυνατό να λαμβάνονται πρόσθετα μέτρα δημοσιοποίησης, όπως:
    - 4.2.1. Η οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης, γενικά ή σε ειδικές ομάδες πληθυσμού και περιοχές, χωρίς διακρίσεις.
    - 4.2.2. Η οργάνωση γραφείου υποστήριξης (helpdesk), ώστε να παρέχονται κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο πληροφορίες προς τους δυνητικούς δικαιούχους.
    - 4.2.3. Δημοσιοποίηση ή κοινοποίηση της πρόσκλησης σε επιπλέον μέσα μαζικής επικοινωνίας, τοπικής ή εθνικής εμβέλειας, όπως και σε αντιπροσωπευτικό αριθμό τοπικών φορέων (όπως ενδεικτικά συνεταιρισμοί, επιμελητήρια) που μπορούν να συμβάλλουν στην

ευρύτερη δυνατή ενημέρωση του πληθυσμού και όλων των δυνητικών δικαιούχων, χωρίς διακρίσεις.

- 4.3. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε ηλεκτρονική μορφή μέσω του διαδικτύου.
- 4.4. Για τις ενέργειες δημοσιοποίησης η ΕΥΕ και οι ΔΑΟΠ τηρούν σχετικά αρχεία με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησης.
5. Με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ και μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ, ώστε να χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή που θα επιτρέπει την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Άρθρο 14

Αίτηση Στήριξης – Φάκελος Υποψηφιότητας και Δικαιολογητικά

1. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλουν αίτηση στήριξης εντός των προθεσμιών που προβλέπονται σε εν ισχύ πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η αίτηση στήριξης συνοδεύεται από αίτηση για χορήγηση πληρωμής α' δόσης στο ποσό που αναλογεί στον υποψήφιο σε περίπτωση ένταξής του στο υπομέτρο 6.1, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα.
2. Η αίτηση στήριξης πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) Αίτηση στήριξης ηλεκτρονικά υποβεβλημένη στο ΠΣΚΕ. Η αίτηση πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση, εκτός και αν οφείλεται σε προφανές λάθος, οδηγεί στην απόρριψή της.
  - β) Επιχειρηματικό Σχέδιο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, ηλεκτρονικά υποβεβλημένο στο ΠΣΚΕ.
  - γ) Δικαιολογητικά υποβολής, όπως ορίζονται στις παρακάτω παρ. 3 και 4.
3. Δικαιολογητικά υποβολής αιτήματος στήριξης φυσικού προσώπου:
  - 3.1. Βεβαίωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) σε ισχύ, ως νεοεισερχομένου στον αγροτικό τομέα επαγγελματία αγρότη.
  - 3.2. Αντίγραφο αστυνομικού δελτίου ταυτότητας (δύο όψεις) ή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου εγγράφου που να αποδεικνύει την ηλικία του υποψηφίου.
  - 3.3. Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.
  - 3.4. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας, η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας. Η βεβαίωση δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
  - 3.5. Για αλλοδαπούς πολίτες:
    - α) Για πολίτες της Ε.Ε., έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης ή δελτίο μόνιμης διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης.
    - β) Για πολίτες τρίτων χωρών, άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος ή άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς ή άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας ή δελτίο διαμονής σε σύζυγο πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. ή δελτίο διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών μέλη οικογένειας πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις είναι απαραίτητη η προσκόμιση των δικαιολογητικών της παραγράφου 3.5.α και για τον/την σύζυγο του υποψηφίου ή το μέλος της οικογένειας που είναι πολίτης άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε.
  - 3.6. Φορολογικά στοιχεία:
    - α) Τελευταίο διαθέσιμο εκκαθαριστικό δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Ε1.

- β) Αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ίδιου έτους.
- γ) Εφόσον δεν υπάρχει κοινή δήλωση συζύγων, προσκομίζονται τα αντίστοιχα παραστατικά (εκκαθαριστικό Ε1, Ε3) για τον/τη σύζυγο του φυσικού προσώπου.
- δ) Στις περιπτώσεις που δεν έχουν υποβληθεί φορολογικές δηλώσεις Ε1 και Ε3, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση ότι ο υποψήφιος (ή ο/η σύζυγος) δεν ήταν υπόχρεος σε υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος. Υποβάλλεται επίσης και αντίγραφο βεβαίωσης απόδοσης ΑΦΜ.
- 3.7. Βεβαίωση εγγραφής στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση γεωργικής ή άλλης δραστηριότητας, εφόσον υπάρχει.
- 3.8. Βεβαίωση ασφάλισης στον ΕΦΚΑ ως επαγγελματία αγρότη – αλιέα, για την/τον σύζυγο του/της υποψηφίου, εφόσον η/ο σύζυγος του/της υποψηφίου ασχολείται στον τομέα της αλιείας.
- 3.9. Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ του υποψηφίου και του συμβούλου του σχετικά με τη σύνταξη του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση παροχής τεχνικής στήριξης από τον σύμβουλο μέχρι την ολοκλήρωση των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παραγράφου 16 του άρθρου 3. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψηφίου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.
- 3.10. Εφόσον υπάρχει, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ).
- 3.11. Για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση και εφόσον υπάρχουν, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης.
- 3.12. Εφόσον πρόκειται για φυτωριακή επιχείρηση, βεβαίωση συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για την άσκηση σχετικής δραστηριότητας ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης.
- 3.13. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών, τη σχετική έγκριση τύπου.
- 3.14. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86, μέσω του <https://www.gov.gr> με την οποία ο υποψήφιος δηλώνει ότι:
- α) Αιτείται την παροχή στήριξης από το Υπομέτρο 6.1 - «Εγκατάσταση Νέων Γεωργών» του ΠΑΑ 2014 – 2020 και υποβάλλει επιχειρηματικό σχέδιο (αναφέρεται ο μοναδικός κωδικός έργου που αποδίδεται από το ΠΣΚΕ) μαζί με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά καθώς επίσης και αίτημα πληρωμής της α' δόσης η οποία θα καταβληθεί εφόσον κριθεί δικαιούχος.
- β) Εμπίπτει στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
- γ) Δεν εμπίπτει στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων.
- δ) Θα προσκομίσει δικαιολογητικά διακοπής εξωγεωργικής απασχόλησης εφόσον του ζητηθούν μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του άρθρου 16.
- ε) Για τα αγροτεμάχια για τα οποία αιτείται βαθμολόγηση ιδιοκτησίας και τα οποία δεν έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην αίτηση ενιαίας ενίσχυσης του ίδιου έτους με την αίτηση στήριξης, θα προσκομισθούν δικαιολογητικά απόδειξης της ιδιοκτησίας μετά από ενδεχόμενη κατάταξή του στους εν δυνάμει δικαιούχους του μέτρου εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 15 του άρθρου 16.

στ) Θα προσκομίσει βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ) εντός εννέα μηνών από την απόφαση ένταξης και ότι εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης θα υπαχθεί στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

ζ) Ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει ασκήσει κατά το παρελθόν γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.

η) Αποδέχεται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί ως προσωπική του στην αίτηση στήριξης μέσω ΠΣΚΕ καθώς επίσης και στην αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του, επέχουν θέση ενημέρωσης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών καθώς και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων εκ μέρους τους.

η) Αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων.

3.15. α) Δικαιολογητικά διακοπής μόνιμης εξαρτημένης ή μη εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. 1.3 του άρθρου 7. Ως αποδεικτικά στοιχεία διακοπής, αναφέρονται ιδίως τα ακόλουθα: αντίγραφο διακοπής εργασιών από τη ΔΟΥ, απόλυση, οικειοθελής αποχώρηση, βεβαίωση διακοπής κύριας ασφάλισης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, λήξη σύμβασης, διακοπή ταμείου ανεργίας.

β) Δικαιολογητικά σχετικά με την άσκηση μη μόνιμης εξαρτημένης απασχόλησης (όπως εποχιακή εργασία) για το φυσικό πρόσωπο αρχηγό της γεωργικής εκμετάλλευσης. Ως αποδεικτικά στοιχεία αυτής ενδεικτικά αναφέρονται οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και το απόσπασμα ατομικού λογαριασμού ασφάλισης ΕΦΚΑ.

γ) Τα ανωτέρω δικαιολογητικά (α) και (β) δύναται να εκδοθούν και να υποβληθούν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.

3.16. Παραστατικά νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων: αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου που να απεικονίζει την κατάσταση των ιδιόκτητων αγροτεμαχίων με τα ποσοστά ιδιοκτησίας για όλα τα αγροτεμάχια που έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) ή που ενώ είχαν περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης ως μη ιδιόκτητα, στη συνέχεια μέχρι την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ έγιναν ιδιόκτητα.

Ο υποψήφιος δύναται να αποκτήσει και να υποβάλλει τα παραστατικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου) για τα αγροτεμάχια που έχουν περιληφθεί στη δήλωση του ΟΣΔΕ ως μη ιδιόκτητα, σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.

Ειδικά για τα φυσικά πρόσωπα και τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, συνυπολογίζεται για την εύρεση του ποσοστού της παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης που προέρχεται από ιδιόκτητη γεωργική γη και η ιδιόκτητη γεωργική έκταση του/της συζύγου της/του υποψηφίου, εφόσον περιλαμβάνονται στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης του υποψηφίου σύμφωνα με τα οριζόμενα για την επιλεξιμότητα στις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις του άρθρου 6 και κατέχονται

- κατά πλήρη κυριότητα ή και κατά επικαρπία. Υποβάλλονται αποδεικτικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου) των αγροτεμαχίων του/της συζύγου της/του υποψηφίου.
- 3.17. Εφόσον υπάρχει, καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο Ομάδας ή Οργάνωσης Παραγωγών περι συμμετοχής του υποψηφίου στην εν λόγω Ομάδα ή Οργάνωση Παραγωγών.
- 3.18. Εφόσον υπάρχει, δελτίο ανεργίας του αρχηγού εκμετάλλευσης από τον ΕΦΚΑ ή βεβαίωση από τον ΕΦΚΑ ότι είναι εγγεγραμμένος στα σχετικά μητρώα, όπου να στοιχειοθετείται χρονικό διάστημα ανεργίας συνολικής (ενιαίας ή διακοπτόμενης) διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών πριν από την έναρξη πρώτης εγκατάστασής, ανατρέχοντας έως και 18 μήνες πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.
- 3.19. Εφόσον υπάρχει, αντίγραφο πιστοποιητικού επαγγελματικής εκπαίδευσης / κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης ή αντίγραφο τίτλου σπουδών / πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης, τουλάχιστον επιπέδου 3 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 14 του άρθρου 3. Οι τίτλοι σπουδών όπως πτυχίο ή/και μεταπτυχιακός ή/και διδακτορικός τίτλος σπουδών δύνανται να έχουν απονεμηθεί από σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) γεωτεχνικής κατεύθυνσης, ή ισότιμη προς αυτή σχολή, της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένη από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).
- 3.20. Εφόσον υπάρχουν, δικαιολογητικά σχετικά με στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης όπου στοιχειοθετούνται τιμές κριτηρίων βαθμολογίας που ορίζονται από τις Περιφέρειες.
- 3.21. Εφόσον υπάρχει σύζυγος, υπεύθυνη δήλωση του/της συζύγου στην οποία δηλώνονται τα εξής:
- α) Ο ΑΦΜ του/της συζύγου.
- β) Ο/ η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν είναι εγγεγραμμένος/η στο ΜΑΑΕ και δεν έχει τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί ως επαγγελματίας αγρότης από το ΜΑΑΕ, εξαιρουμένου του τομέα της Αλιείας.
- γ) Ο/η σύζυγος της/του αρχηγού γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει υποβάλλει ενιαία αίτηση ενίσχυσης κατά το έτος αναφοράς της αίτησης στήριξης στο υπομέτρο 6.1.
- δ) Ο/η σύζυγος της/του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης κατά τα δύο προηγούμενα έτη του έτους αναφοράς της πρόσκλησης δεν είχε υποβάλλει δήλωση ΟΣΔΕ με τυπική απόδοση που να υπερβαίνει τα 12.000 ευρώ στην ηπειρωτική χώρα την Κρήτη και την Εύβοια και τα 10.000 ευρώ στα νησιά πλην Κρήτης και Εύβοιας.
- 3.22. Αντίγραφο της πρώτης σελίδας βιβλιαρίου τραπεζικού λογαριασμού ή σχετικό ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας και από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.
4. Δικαιολογητικά υποβολής αιτήματος στήριξης νομικού προσώπου
- 4.1. Δικαιολογητικά σύστασης του νομικού προσώπου, εταιρικής σύνθεσης και νόμιμης έδρας αυτού που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, μαζί με τυχόν τροποποιήσεις – μεταβολές τα οποία είναι σε ισχύ, όπως τα ακόλουθα:
- α) καταστατικό σύστασης (ΕΠΕ, ΑΕ), ιδιωτικό συμφωνητικό (για ΟΕ, ΙΚΕ, ΕΕ) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών μαζί με καταχώρηση αυτών στη μερίδα της εταιρία του ΓΕΜΗ (ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ).
- β) σχετικό ΦΕΚ σύστασης με το τελευταίο κωδικοποιημένο και δημοσιευμένο καταστατικό (για ΑΕ).

- 4.2. Απόφαση των αρμοδίων οργάνων του νομικού προσώπου (όπως ενδεικτικά απόφαση μετόχων ή διοικητικού συμβουλίου) α) σχετικά με τον ορισμό του νόμιμου εκπροσώπου και διαχειριστή στο φυσικό πρόσωπο του νέου γεωργού και β) σχετικά με την υποβολή αιτήματος στήριξης στο μέτρο των νέων γεωργών.
- 4.3. Αντίγραφο της τελευταίας διαθέσιμης δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (έντυπο Ε5) και αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ιδίου έτους.
- 4.4. Βεβαίωση εγγραφής στο ΜΑΑΕ του υποψηφίου νομικού προσώπου ως κατόχου γεωργικής εκμετάλλευσης.
- 4.5. Βεβαίωση εγγραφής (ή υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 περί εγγραφής) του φυσικού προσώπου αρχηγού και διαχειριστή του νομικού προσώπου στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική.
- 4.6. Αντίγραφο αστυνομικού δελτίου ταυτότητας (δύο όψεις) ή διαβατηρίου ή άλλου επίσημου εγγράφου που να αποδεικνύει την ηλικία του νόμιμου εκπρόσωπου.
- 4.7. Βεβαίωση μονίμου κατοικίας του νόμιμου εκπρόσωπου, η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας. Η βεβαίωση δεν μπορεί να είναι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 4.8. Εφόσον ο νόμιμος εκπρόσωπος είναι αλλοδαπός:
- α) Για πολίτες της Ε.Ε., έγγραφο πιστοποίησης μόνιμης διαμονής πολίτη της Ένωσης ή δελτίο μόνιμης διαμονής μέλους οικογένειας πολίτη της Ένωσης.
  - β) Για πολίτες τρίτων χωρών, άδεια διαμονής επί μακρόν διαμένοντος ή άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς ή άδεια διαμονής δεκαετούς διάρκειας ή δελτίο διαμονής σε σύζυγο πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. ή δελτίο διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών μέλη οικογένειας πολίτη άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις είναι απαραίτητη η προσκόμιση των δικαιολογητικών της παραγράφου 4.8.α και για τον/την σύζυγο του υποψηφίου ή το μέλος της οικογένειας που είναι πολίτης άλλου κράτους – μέλους της Ε.Ε.
- 4.9. Φορολογικά στοιχεία νόμιμου εκπρόσωπου:
- α) Τελευταίο διαθέσιμο εκκαθαριστικό Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος Ε1.
  - β) Αντίγραφο της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) του ιδίου έτους
  - γ) Εφόσον δεν υπάρχει κοινή δήλωση συζύγων, προσκομίζονται τα αντίστοιχα παραστατικά (εκκαθαριστικό Ε1, Ε3) για τον/την σύζυγο του νόμιμου εκπρόσωπου.
  - δ) Στις περιπτώσεις που δεν έχουν υποβληθεί φορολογικές δηλώσεις Ε1 και Ε3, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση ότι ο νόμιμος εκπρόσωπος (ή ο/η σύζυγος) δεν ήταν υπόχρεος σε υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος ή αντίγραφο βεβαίωσης απόδοσης ΑΦΜ.
- 4.10. Ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ του νόμιμου εκπρόσωπου και του συμβούλου του σχετικά με τη σύνταξη του επιχειρηματικού σχεδίου και την υποχρέωση παροχής τεχνικής στήριξης μέχρι την ολοκλήρωσή των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παραγράφου 16 του άρθρου 3. Επιπλέον, στο ιδιωτικό συμφωνητικό αναφέρεται ρητά η υποχρέωση ενημέρωσης του υποψηφίου από τον σύμβουλο σχετικά με τα εξατομικευμένα μηνύματα ή έγγραφα που αφορούν τον υποψήφιο / δικαιούχο και τα οποία κοινοποιούνται στον σύμβουλο από τις Υπηρεσίες.

- 4.11. Βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και τυχόν μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ).
- 4.12. Για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση και εφόσον υπάρχουν, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης.
- 4.13. Εφόσον πρόκειται για φυτωριακή επιχείρηση, βεβαίωση συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για την άσκηση σχετικής δραστηριότητας ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης.
- 4.14. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών, υποβάλλεται η σχετική έγκριση τύπου.
- 4.15. Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 όπου ο νόμιμος εκπρόσωπος δηλώνει ότι:
- α) Το νομικό πρόσωπο εμπίπτει στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
  - β) Το νομικό πρόσωπο δεν εμπίπτει στις κατηγορίες μη επιλέξιμων υποψηφίων.
  - γ) Για τα αγροτεμάχια για τα οποία αιτείται βαθμολόγηση ιδιοκτησίας και τα οποία δεν έχουν δηλωθεί ως ιδιόκτητα στην αίτηση ενιαίας ενίσχυσης του ιδίου έτους με την αίτηση στήριξης, θα υποβληθούν δικαιολογητικά απόδειξης της ιδιοκτησίας μετά από ενδεχόμενη κατάταξη στους εν δυνάμει δικαιούχους του μέτρου εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παρ. 15 του άρθρου 16.
  - δ) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης δεν έχει ασκήσει κατά το παρελθόν γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.
  - στ) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλωθεί ως εταιρική στην αίτηση στήριξης μέσω ΠΣΚΕ καθώς επίσης και στην αντίστοιχη ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του, επέχουν θέση ενημέρωσης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών καθώς και την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων εκ μέρους τους.
  - ζ) Ο νόμιμος εκπρόσωπος αποδέχεται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση, διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων.
- Η ανωτέρω υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου.
- 4.16. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο:
- α) Δικαιολογητικά διακοπής μόνιμης εξαρτημένης ή μη εξαρτημένης εξωγεωργικής απασχόλησης. Ως αποδεικτικά στοιχεία διακοπής, αναφέρονται ιδίως τα ακόλουθα: Αντίγραφο διακοπής εργασιών από τη ΔΟΥ, απόλυση, οικειοθελής αποχώρηση, βεβαίωση διακοπής κύριας ασφάλισης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, λήξη σύμβασης, διακοπή ταμείου ανεργίας.
  - β) Δικαιολογητικά σχετικά με την άσκηση μη μόνιμης εξαρτημένης απασχόλησης (όπως εποχιακή εργασία). Ως αποδεικτικά στοιχεία αυτής ενδεικτικά αναφέρονται οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου και το απόσπασμα ατομικού λογαριασμού ασφάλισης ΕΦΚΑ.
  - γ) Τα ανωτέρω δικαιολογητικά (α) και (β) δύναται να εκδοθούν και προσκομισθούν σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.

- 4.17. Παραστατικά νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων: Αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του υποθηκοφυλακείου που να απεικονίζει την κατάσταση των ιδιοκτητων αγροτεμαχίων με τα ποσοστά ιδιοκτησίας για όλα τα αγροτεμάχια που έχουν δηλωθεί ως ιδιότητα στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) ή που ενώ είχαν περιληφθεί στην ενιαία αίτηση ενίσχυσης ως μη ιδιότητα, στη συνέχεια μέχρι την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ έγιναν ιδιότητα.
- Ο υποψήφιος δύναται να αποκτήσει και να υποβάλλει τα παραστατικά ιδιοκτησίας (αντίγραφο κτηματολογικού φύλλου ή πιστοποιητικό κτηματολογικών εγγραφών ή αντίγραφο μερίδας προσώπου του Υποθηκοφυλακείου) για τα αγροτεμάχια που έχουν περιληφθεί στη δήλωση του ΟΣΔΕ ως μη ιδιότητα, σε ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 16.
- 4.18. Εφόσον υπάρχει, καταστατικό ή άλλο εταιρικό έγγραφο Ομάδας ή Οργανώσεων Παραγωγών περί συμμετοχής του υποψηφίου στις εν λόγω Ομάδες ή Οργανώσεις Παραγωγών.
- 4.19. Εφόσον υπάρχει, δελτίο ανεργίας του νόμιμου εκπρόσωπου από τον ΟΑΕΔ ή βεβαίωση από τον ΟΑΕΔ ότι είναι εγγεγραμμένος στα σχετικά μητρώα, όπου να στοιχειοθετείται χρονικό διάστημα ανεργίας συνολικής (ενιαίας ή διακοπτόμενης) διάρκειας τουλάχιστον 12 μηνών πριν από την έναρξη πρώτης εγκατάστασής, ανατρέχοντας έως και 18 μήνες πριν την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.
- 4.20. Εφόσον υπάρχει, αντίγραφο πιστοποιητικού επαγγελματικής εκπαίδευσης / κατάρτισης του νόμιμου εκπρόσωπου διάρκειας τουλάχιστον 150 ωρών σε συνάφεια με τον προσανατολισμό της γεωργικής εκμετάλλευσης ή αντίγραφο τίτλου σπουδών / πτυχίο γεωτεχνικής κατεύθυνσης του νόμιμου εκπροσώπου, τουλάχιστον επιπέδου 3 του εθνικού πλαισίου προσόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 14 του άρθρου 3. Οι τίτλοι σπουδών όπως πτυχίο ή/και μεταπτυχιακός ή/και διδακτορικός τίτλος σπουδών δύναται να έχουν απονεμηθεί από σχολή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ/ΤΕΙ) γεωτεχνικής κατεύθυνσης, ή ισότιμης προς αυτή σχολής, της Ελλάδος ή του εξωτερικού (αναγνωρισμένη από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).
- 4.21. Εφόσον υπάρχουν, άλλα δικαιολογητικά σχετικά με στοιχεία της υφιστάμενης κατάστασης όπου στοιχειοθετούνται τιμές κριτηρίων βαθμολογίας που ορίζονται από τις Περιφέρειες.
- 4.22. Αντίγραφο της πρώτης σελίδας βιβλιαρίου εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού ή σχετικό ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.
5. Τα παραπάνω δικαιολογητικά πρέπει να είναι σε ισχύ και να έχουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται τα παραστατικά διακοπής εξωγεωργικής απασχόλησης και τα παραστατικά ιδιοκτησίας αγροτεμαχίων τα οποία έχουν δηλωθεί στο ΟΣΔΕ ως μισθωμένα ενώ είναι ιδιότητα. Αυτές οι δύο κατηγορίες παραστατικών μπορούν να έχουν ημερομηνία μεταγενέστερη της υποβολής της αίτησης στήριξης και να προσκομιστούν μετά την λήξη προθεσμίας υποβολής αίτησης στήριξης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 16.
6. Τα παραπάνω αναφερόμενα δικαιολογητικά αφορούν πρωτότυπα ή αντίγραφα αυτών με εξαίρεση τις υπεύθυνες δηλώσεις οι οποίες πρέπει να είναι πρωτότυπες.

Άρθρο 15

Υποβολή αιτήσεων στήριξης-φακέλων υποψηφιότητας

1. Κάθε υποψήφιος έχει δικαίωμα να υποβάλει μόνο μία (1) αίτηση στήριξης.
2. Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ με τυποποιημένο τρόπο εντός της χρονικής περιόδου που ορίζεται στην πρόσκληση.

3. Η ορθή καταχώρηση και η υποβολή αίτησης στήριξης στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητά της και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του αιτούντα.
4. Στο ΠΣΚΕ διενεργούνται έλεγχοι ορθότητας – πληρότητας. Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες από τους ελέγχους αυτούς προκύπτουν ευρήματα, δεν είναι δυνατό να οριστικοποιηθούν. Οι έλεγχοι αυτοί δεν υποκαθιστούν την αξιολόγηση ούτε απαλλάσσουν τον υποψήφιο από την ευθύνη ορθής συμπλήρωσης της αίτησης στήριξης.
5. Στην ηλεκτρονική αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά, σε μορφή pdf, το σύνολο των δικαιολογητικών και εγγράφων που απαιτούνται.
6. Η αίτηση λαμβάνει μοναδικό κωδικό από το ΠΣΚΕ. Κατά την ηλεκτρονική οριστικοποίησή της, καταγράφεται η ακριβής ημερομηνία και ώρα ώστε να αποδεικνύεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.
7. Ηλεκτρονική διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των οριστικοποιημένων αιτήσεων, ηλεκτρονική συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, είναι δυνατή μέσω του ΠΣΚΕ μόνον ύστερα από την υποβολή αιτήματος άρσης της οριστικοποίησης υπό τον περιορισμό η όποια διόρθωση να έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση να επαναοριστικοποιηθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας οριστικοποίησης που ορίζεται στην σχετική πρόσκληση υποβολής αιτήσεων στήριξης. Αιτήματα άρσης της οριστικοποίησης που υποβάλλονται τις τελευταίες δύο εργάσιμες ημέρες πριν την ημέρα που εκπνέει η προθεσμία υποβολής αιτήσεων στήριξης είναι δυνατόν να μην γίνει δυνατό να διεκπεραιωθούν από το γραφείο υποστήριξης του ΠΣΚΕ.
8. Δεν γίνονται παραδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων στις εξής περιπτώσεις:
  - α) Αιτήσεις στήριξης οι οποίες δεν έχουν οριστικοποιηθεί εμπρόθεσμα ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ.
  - β) Αιτήσεις για τις οποίες δεν εμφανίζεται συμφωνία περιεχομένου ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης με τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αφορούν μεμονωμένα υποβληθέντα υφιστάμενα δικαιολογητικά των οποίων οι ασυμφωνίες δικαιολογούνται ως προφανή σφάλματα σύμφωνα με το άρθρο 27.
9. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ, οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης υπηρεσίας του διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 16

Αξιολόγηση Αιτήσεων Στήριξης

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται με ευθύνη των Περιφερειών και των αρμοδίων Υπηρεσιών τους μέσω της συμπλήρωσης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών φύλλων αξιολόγησης στο ΠΣΚΕ.
2. Τα ηλεκτρονικά φύλλα αξιολόγησης περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε μαζί με τους ηλεκτρονικούς διασταυρωτικούς ελέγχους που διενεργούνται με ευθύνη της ΕΥΕ ΠΑΑ, να επιτυγχάνεται ο πλήρης έλεγχος της επιλεξιμότητας της αίτησης, ο υπολογισμός της βαθμολογίας και ο καθορισμός της οικονομικής στήριξης.
3. Η αξιολόγηση διενεργείται από α' και β' αξιολογητή, ΠΕ γεωτεχνικούς ή ΤΕ Γεωπονίας εγγεγραμμένους στο μητρώο αξιολογητών. Η β' αξιολόγηση διενεργείται από υπάλληλο της ΔΑΟΠ ή των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας πλην των υπαλλήλων της οικείας ΔΑΟΚ.
4. Οι αξιολογητές ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη η οποία αναρτάται στο Διαύγεια και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.

5. Οι αξιολογητές έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των υποψηφίων. Για τον λόγο αυτό μέσω υποβολής κατάλληλης υπεύθυνης δήλωσης δηλώνεται από μέρους τους η τήρηση της εχεμύθειας καθώς και ότι σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων δεν θα προβαίνουν στην αξιολόγηση της σχετικής αίτησης στήριξης, ενημερώνοντας την οικεία ΔΑΟΚ (α' αξιολογητής) ή την ΔΑΟΠ (β' αξιολογητής).
6. Οι αξιολογητές υποχρεούνται να λάβουν γνώση του θεσμικού πλαισίου του μέτρου.
7. Η χρονική περίοδος εντός της οποίας θα διενεργηθεί η α' και β' αξιολόγηση καθορίζεται με έγγραφο της ΕΥΕ ΠΑΑ.
8. Στην αξιολόγηση εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης όπως αυτό συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του φακέλου.
9. Συμπληρωματικά δικαιολογητικά και διευκρινήσεις:
  - 9.1. Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δυνητικού δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης. Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.
  - 9.2. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου οι αξιολογητές δύνανται να ζητήσουν την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων. Τα συμπληρωματικά στοιχεία και διευκρινήσεις υποβάλλονται εντός προθεσμίας που θέτει ο αξιολογητής και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε εργάσιμων ημερών από την ειδοποίηση περί παροχής τους από τους δικαιούχους. Οι αξιολογητές αποστέλλουν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σχετική ειδοποίηση στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει ο υποψήφιος στο ΠΣΚΕ ή/και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του.
  - 9.3. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Τα συμπληρωματικά στοιχεία αναρτώνται στο ΠΣΚΕ με ευθύνη των αξιολογητών.
  - 9.4. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των ανωτέρω στοιχείων η αξιολόγηση συνεχίζεται κανονικά, αξιολογώντας αρνητικά στοιχεία και πεδία για τα οποία δεν μπορεί να εξαχθεί βέβαιο συμπέρασμα.
10. Η β' (τελική) αξιολόγηση μίας αίτησης μπορεί να ξεκινήσει αμέσως μετά την οριστικοποίηση της α' αξιολόγησης.
11. Για τη β' αξιολόγηση, ο αξιολογητής λαμβάνει γνώση του πορίσματος του α' αξιολογητή. Σε περίπτωση διαφοροποίησης μεταξύ των δύο αξιολογήσεων συντάσσεται αιτιολογημένο πόρισμα του β' αξιολογητή και κατισχύει η αξιολόγησή του. Οι απορριπτικές γνώμες των β' αξιολογητών ή η διαφοροποίησή τους σε σχέση με τις α' αξιολογήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένες και στο Δελτίο Β' Αξιολόγησης αναφέρονται οι λόγοι απόρριψης ή διαφοροποίησης, τα στοιχεία του φακέλου υποψηφιότητας από όπου προκύπτουν οι λόγοι απόρριψης ή διαφοροποίησης καθώς και ο αριθμός της απόφασης, τα άρθρα, οι παράγραφοι, τα εδάφια κ.λπ. της ισχύουσας νομοθεσίας στα οποία στηρίζεται η απόρριψη ή η διαφοροποίηση από τον α' αξιολογητή.
12. Τα φύλλα αξιολόγησης συμπληρώνονται στο σύνολο τους (επιλεξιμότητα, βαθμολογία, οικονομική στήριξη) ανεξάρτητα από το αν πληρούνται ή όχι τα κριτήρια επιλεξιμότητας ώστε να είναι δυνατή η υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής για το σύνολο των ενδεχόμενων προβλημάτων που παρουσιάζονται στο αίτημα στήριξης.
13. Ειδικά για τις αιτήσεις που δεν επιλέγονται για στήριξη (αιτήσεις που απορρίπτονται ή εφόσον υπάρχει διαφοροποίηση από το αρχικά αιτούμενο ποσό στήριξης), πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι και η νομική βάση της απόρριψης ή διαφοροποίησης. Με την έννοια «νομική βάση» νοείται η

αναλυτική παραπομπή στο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου αναφέροντας αριθμό απόφασης, άρθρο, παράγραφο, εδάφιο κ.λπ.

14. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου (αξιολόγησης) των αιτήσεων στήριξης (α' και β' αξιολογήσεις) και με βάση το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων, οι ΔΑΟΠ συντάσσουν στο ΠΣΚΕ Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης με φθίνουσα σειρά βαθμολογίας ως εξής:

α) Πίνακας δικαιούχων για τους οποίους δεν απαιτείται προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της πρόσκλησης ανά Περιφέρεια και για τις οποίες δεν απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών. Για αυτές τις αιτήσεις εκδίδεται άμεσα απόφαση ένταξης σύμφωνα με το άρθρο 17.

β) Πίνακας εν δυνάμει δικαιούχων για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της πρόσκλησης ανά Περιφέρεια και για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών.

γ) Πίνακας αιτήσεων που δεν επιλέγονται για στήριξη: Περιλαμβάνει i) τις αιτήσεις για τις οποίες από την αξιολόγηση δεν έχει προκύψει λόγος απόρριψης αλλά δεν καλύπτονται από το όριο των διαθέσιμων πιστώσεων και ii) τις αιτήσεις για τις οποίες έχει προκύψει λόγος απόρριψης.

15. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης δημοσιεύονται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας. Η εν λόγω απόφαση πρέπει να ενημερώνει:

α) Σχετικά με την ύπαρξη δυνατότητας πρόσβασης στο αναλυτικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης μέσω ΠΣΚΕ.

β) Σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999 σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18.

γ) Όσους έχουν καταταχθεί στον πίνακα εν δυνάμει δικαιούχων για τους οποίους απαιτείται η υποβολή επιπλέον δικαιολογητικών ότι, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης των πινάκων πρέπει να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά για τη διακοπή της εξωγεωργικής απασχόλησης και τα δικαιολογητικά για τη βαθμολόγηση των αγροτεμαχίων που έχουν δηλωθεί στο ΟΣΔΕ ως μισθωμένα και στη συνέχεια αποκτήθηκαν ως ιδιόκτητα.

16. Διενεργούνται τα εξής:

16.1. Με ευθύνη των ΔΑΟΠ, η Απόφαση:

- i. Αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.
- ii. Κοινοποιείται στις ΔΑΟΚ, στην Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας, στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ ΠΑΑ και ΕΥΕ ΠΑΑ) οι οποίες προβαίνουν σε ενέργειες δημοσιοποίησης της σχετικής απόφασης.

16.2. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, αποστέλλεται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει ο υποψήφιος στο ΠΣΚΕ ή/και στην ηλεκτρονική διεύθυνση του συμβούλου του σχετικά με:

- i. Την ανάρτηση των πινάκων και τον ΑΔΑ τους στο «Διαύγεια».
- ii. Το δικαίωμα όσων έχουν ενταχθεί στον πίνακα δικαιούχων ότι εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έκδοσης των Πινάκων Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης να υποβάλλουν αίτηση μη ένταξης στο μέτρο.
- iii. Τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής κατά την έννοια του άρθρου 25 του Ν. 2690/1999 σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 18.

- iv. Την υποχρέωση προσκόμισης επιπλέον δικαιολογητικών από τους εν δυνάμει δικαιούχους εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα για τη μη προσκόμιση των δικαιολογητικών διακοπής της εξωγεωργικής απασχόλησης.
17. Ο έλεγχος των επιπλέον δικαιολογητικών (για τη διακοπή απασχόλησης και τη βαθμολόγηση ιδιοκτησίας) ξεκινά άμεσα με την υποβολή τους και διενεργείται εντός δέκα εργάσιμων ημερών από τους ίδιους αξιολογητές που είχαν αξιολογήσει τον αρχικό φάκελο, σύμφωνα με τις παρ. 8 έως και 13 ανωτέρω. Διαφοροποιήσεις με προκύπτουσα αύξηση του ποσοστού ιδιοκτησίας μεταξύ αρχικής δηλωμένης παραγωγικής δυναμικότητας της εκμετάλλευσης που προέρχεται από ιδιόκτητη γεωργική γη και προσκομιζόμενων συμπληρωματικών παραστατικών νόμιμης κατοχής αγροτεμαχίων δεν προσμετρούνται και δεν αναβαθμολογούνται. Διαφοροποιήσεις με μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας αναβαθμολογούνται και οι σχετικές αιτήσεις επανακατατάσσονται σε αντίστοιχο πίνακα, ενώ αν η νέα βαθμολογία που προκύπτει είναι κατώτερη από το ελάχιστο όριο της βαθμολογίας, απορρίπτονται. Οι εν δυνάμει δικαιούχοι που δεν προσκομίζουν τα επιπλέον δικαιολογητικά για τη διακοπή της εξωγεωργικής απασχόλησης απορρίπτονται.
18. Ο έλεγχος των ενδικοφανών προσφυγών ξεκινά άμεσα με την υποβολή τους και ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενός μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της φυσικής αίτησης της ενδικοφανούς προσφυγής, σύμφωνα με τις διαδικασίες του άρθρου 18 .
19. Μετά την ολοκλήρωση της εκδίκασης της υποβολής των ενδικοφανών προσφυγών (ενστάσεων) όπως και της εξέτασης των επιπλέον δικαιολογητικών, σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που είναι διαθέσιμα στο ΠΣΚΕ, οι ΔΑΟΠ επικαιροποιούν τους Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης όπου απεικονίζεται και η νέα βαθμολογική κατάταξη των υποψηφίων. Ο προϋπολογισμός των κατηγοριών α' και β' των κατωτέρω Πινάκων Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης μετά την εξέταση των ενστάσεων δύναται αθροιστικά να υπερβαίνει το 100% του προϋπολογισμού της πρόσκλησης σε επίπεδο Περιφέρειας και μέχρι το 110% αυτού. Οι πίνακες αποτελεσμάτων αξιολόγησης είναι οι εξής:
- α) Πίνακας δικαιούχων για τους οποίους δεν απαιτείται προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών. Για τους επιπλέον νέους Δικαιούχους εκδίδεται άμεσα απόφαση ένταξης σύμφωνα με το άρθρο 17.
- β) Πίνακας εν δυνάμει δικαιούχων για τους οποίους απαιτείται η προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που προέκυψαν από την εκδίκαση των ενστάσεων και οι οποίες αφενός συγκέντρωσαν βαθμολογία ανώτερη από εκείνη του τελευταίου εν δυνάμει δικαιούχου του πρώτου πίνακα και αφετέρου απαιτείται γι' αυτές προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών.
- γ) Πίνακας αιτήσεων που δεν επιλέγονται για στήριξη.
20. Η ανωτέρω διαδικασία των παρ. 17 έως 19 επαναλαμβάνεται μέχρι όλοι οι υποψήφιοι να έχουν καταταγεί σε μία από τις κατηγορίες «Δικαιούχοι», «Αιτήσεις που δεν επιλέγονται για στήριξη» και παράλληλα όσοι είχαν δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής να έχουν ασκήσει (ή να έχουν επιλέξει να μην ασκήσουν) το δικαίωμα αυτό και να έχει εκδοθεί οριστική κρίση επί αυτού, μέχρι εξαντλήσεως των σχετικών πόρων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 20 του παρόντος άρθρου.
21. Για τους επικαιροποιημένους Πίνακες Αξιολόγησης Αποτελεσμάτων που προκύπτουν μέχρι εξάντλησης των πόρων της παρ. 20, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας από τη ΔΑΟΠ σύμφωνα με τη παρ. 15 και 16 (όπως ανάρτηση σε ΔΙΑΥΓΕΙΑ και ιστοσελίδα Περιφέρειας) και οι διαδικασίες ενημέρωσης των δικαιούχων από τις ΔΑΟΚ σύμφωνα με τη παρ. 16.
22. Κατά την αξιολόγηση οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης οι οποίοι συντάσσονται στο ΠΣΚΕ, μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, οι Αιτήσεις Στήριξης και οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων με τα Φύλλα Αξιολόγησης.

Άρθρο 17

Αποφάσεις Ένταξης Πράξεων

1. Ο αρμόδιος Περιφερειάρχης εκδίδει απόφαση ένταξης πράξεων για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη μετά από σχετική εισήγηση της ΔΑΟΠ. Η εν λόγω απόφαση περιλαμβάνει τις εντασσόμενες πράξεις (δικαιούχους) σε επίπεδο Περιφέρειας.
2. Η απόφαση ένταξης πράξεων συντάσσεται με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που έχουν καταχωρηθεί ήδη στο ΟΠΣΑΑ.
3. Η απόφαση ένταξης υπογράφεται μετά τη δημοσιοποίηση των πινάκων αποτελεσμάτων αξιολόγησης της παρ. 15 του άρθρου 16 και περιλαμβάνει τους δικαιούχους για τους οποίους δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών. Η απόφαση ένταξης τροποποιείται μετά το πέρας των ενστάσεων ή όποτε προκύπτουν νέοι δικαιούχοι κατά την εξέλιξη της διαδικασίας αξιολόγησης των εν δυνάμει δικαιούχων και την προσκόμιση επιπλέον δικαιολογητικών. Μετά το πέρας της αξιολόγησης και της εξέτασης ενστάσεων η απόφαση τροποποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (ενδεικτικά κάθε έξι μήνες) με σκοπό να καλύψει οποιοσδήποτε μεταβολές έχουν συμβεί.
4. Η απόφαση ένταξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τους εντασσόμενους δικαιούχους και τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:
  - 4.1. Κωδικός ΟΠΣΑΑ.
  - 4.2. Προϋπολογισμός (ποσό στήριξης) πράξης.
  - 4.3. Τόπος υλοποίησης πράξης.
  - 4.4. Στόχος του επιχειρηματικού σχεδίου και λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων. Αναφορικά με τον στόχο του επιχειρηματικού σχεδίου και τις λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων καθώς και τις ημερομηνίες επίτευξης αυτών η απόφαση παραπέμπει στην αίτηση στήριξης και το επιχειρηματικό σχέδιο, όπως αυτά έχουν υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ και ενδεχομένως τροποποιηθεί/μεταβληθεί, υπό την επιφύλαξη των προβλεπόμενων διοικητικών ελέγχων.
  - 4.5. Διαδικασία χορήγησης της στήριξης, ελέγχων και παρακολούθησης της υλοποίησης καθώς και σχετικές κυρώσεις για τα οποία η απόφαση παραπέμπει στο θεσμικό πλαίσιο του υπομέτρου.
5. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ η εν λόγω απόφαση και οι οριστικοί πίνακες αυτής υποχρεωτικά αναρτώνται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «Διαύγεια» και κοινοποιούνται ηλεκτρονικά στις ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων καθώς και στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ) και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, ενώ δύναται να δημοσιοποιούνται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, όπως με ανάρτηση στις έδρες των ΔΑΟΠ και των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων.
6. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης.
7. Η απόφαση ένταξης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από τις ΔΑΟΠ και δημιουργείται Τεχνικό Δελτίο Πράξης για κάθε μια από τις αιτήσεις που εντάσσονται. Η απόφαση ένταξης μεταφέρεται στο ΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
8. Με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ, η απόφαση ένταξης κοινοποιείται ατομικά σε κάθε δικαιούχο με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

9. Η απόφαση ένταξης πράξεων αποτελεί την πρόταση εγγραφής τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), οπότε μετά την έκδοση και την οριστικοποίηση των στοιχείων της στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργείται αυτόματα ηλεκτρονική πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η οριστική εγγραφή της πράξης στο ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 18

Υποβολή Ενδικοφανούς Προσφυγής

1. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις έχουν συμπεριληφθεί στους πίνακες αποτελεσμάτων έχουν το δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, κατά της σχετικής απόφασης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
2. Οι ενδικοφανείς προσφυγές ασκούνται μόνο μία φορά, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε ημερολογιακών ημερών από την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξεων σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 16. Ενστάσεις που υποβάλλονται εκτός των προβλεπόμενων προθεσμιών δεν γίνονται παραδεκτές. Η ενδικοφανής προσφυγή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ μαζί με οποιοδήποτε επιπλέον έγγραφο. Τα έγγραφα υποβάλλονται σε μορφή pdf.
3. Το σύνολο των ενστάσεων από όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της οικείας Περιφέρειας εξετάζεται από τριμελείς επιτροπές ενστάσεων (μία ή περισσότερες) οι οποίες συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα. Οι επιτροπές συστήνονται στην έδρα της κάθε Περιφέρειας με απόφαση του Περιφερειάρχη. Η απόφαση σύστασης αναρτάται στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στην ΕΥΕ ΠΑΑ. Συγκροτούνται από υπαλλήλους των κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ της ΔΑΟΠ. Σε περίπτωση έλλειψης ικανού αριθμού υπαλλήλων, ως μέλη των επιτροπών δύναται να οριστούν υπάλληλοι των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενότητων της Περιφέρειας. Όλοι οι ανωτέρω πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο της παρ. 27 του άρθρου 3.
4. Υπάλληλοι που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αιτήσεων στήριξης δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά υποψήφιο που έχουν αξιολογήσει οι ίδιοι. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στην εξέταση των ενστάσεων τηρείται η εχεμύθεια και ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων. Για τον σκοπό αυτό υποβάλλεται κατάλληλη δήλωση.
5. Οι ενστάσεις εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται είτε γίνονται δεκτές.
6. Η εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών πρέπει να ολοκληρώνεται εντός ενός μηνός από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ενδικοφανούς προσφυγής στις ΔΑΟΚ σύμφωνα με την παρ. 2. Η ανωτέρω προθεσμία δύναται να παρατείνεται ύστερα από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ. Το πόρισμα αποφάσεων της επιτροπής επί των ενδικοφανών προσφυγών επικυρώνεται με την υπογραφή του από τα μέλη της επιτροπής. Με απόφαση του Περιφερειάρχη επικαιροποιούνται και δημοσιεύονται οι Πίνακες Αποτελεσμάτων. Με τη δημοσίευση των πινάκων η απόφαση επί της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται οριστική και σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), δεν γίνονται παραδεκτά αιτήματα θεραπείας και ιεραρχικές προσφυγές.
7. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ, οι ενδικοφανείς προσφυγές και τα σχετικά πορίσματα μεταφέρονται από το ΠΣΚΕ στο ΟΠΣΑΑ, μέσω διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
8. Με τη δημοσίευση των πινάκων το πόρισμα της εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής καθίσταται προσβάσιμο στον ενιστάμενο μέσα από το ΠΣΚΕ.

Άρθρο 19

Υπερδέσμευση δημόσιας δαπάνης πρόσκλησης

1. Η αρμόδια Περιφέρεια προβαίνει σε υπερδέσμευση έως 110% της συνολικής δημόσιας στήριξης, που καθορίζεται στην πρόσκληση με σκοπό μετά την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών να καθίσταται δυνατή:
  - α) Η ένταξη των αιτήσεων που συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση της τελευταίας πρότασης που επιλέχθηκε προς στήριξη, σύμφωνα με τους Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης
  - β) Η αναπροσαρμογή του προϋπολογισμού (οικονομικό αντικείμενο) των αιτήσεων που έχουν ήδη επιλεγθεί προς στήριξη.
2. Ύστερα από έγκριση της ΕΥΔ ΠΑΑ, το ποσοστό αυτό δύναται να αυξηθεί στην περίπτωση που δεν επαρκεί για την κάλυψη των ανωτέρω ενεργειών ή και σε άλλες πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις.
3. Στην περίπτωση όπου μετά τις ενέργειες της παρ. 1 του παρόντος άρθρου δεν καλύπτεται το καθορισμένο επίπεδο υπερδέσμευσης, η αρμόδια Περιφέρεια δύναται να προβεί σε επιλογή επόμενων στη σειρά κατάταξης αιτήσεων στήριξης του πίνακα επιλαχόντων, εφόσον αυτές συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη της ελάχιστης βαθμολογίας που ορίζει η πρόσκληση.

Άρθρο 20

Ανάκληση - Απένταξη

1. Σε περίπτωση τεκμηριωμένης αδυναμίας εκτέλεσης ή τήρησης των όρων της απόφασης ένταξης της πράξης, προβλέπεται ανάκληση πράξης - απένταξη και ειδικά στις εξής περιπτώσεις:
  - 1.1. Ανάκληση πράξης από τον δικαιούχο, οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, μέσω υποβολής αιτήματός του. Το αίτημα ανάκλησης συνοδεύεται από σχετική υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται μέσω του <https://www.gov.gr>. Συνοποβάλλονται ηλεκτρονικά τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
  - 1.2. Απένταξη από τη ΔΑΟΚ:
    - α) Όταν κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις / εμπλοκές σε σχέση με την πραγματοποιηθείσα πρόοδο ή τους συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης, έτσι όπως αυτές ορίζονται σχετικά με την παρακολούθηση στο άρθρο 22.
    - β) Ύστερα από διαπιστωμένη απάτη βάση απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής.
    - γ) Εφόσον έχει τεθεί η πράξη σε καθεστώς επιτήρησης και ο δικαιούχος δεν έχει συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας με τις οδηγίες προειδοποιητικής επιστολής που του έχει αποσταλεί.
2. Οι παραπάνω περιπτώσεις ανάκλησης – απένταξης εξετάζονται από τις ΔΑΟΚ οι οποίες είναι αρμόδιες για την αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών. Τα σχετικά πορίσματα διαβιβάζονται στη ΔΑΟΠ.
3. Η απόφαση ανάκλησης – απένταξης της πράξης εκδίδεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας. Το σχέδιο της απόφασης ανάκλησης δύναται να παράγεται από το ΟΠΣΑΑ.
4. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη πράξη έχει καταβληθεί πληρωμή, γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 καν (ΕΕ) 640/2014.
5. Με ευθύνη της ΔΑΟΠ η εν λόγω απόφαση ανάκλησης αναρτάται σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στις ΔΑΟΚ και στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ και ΕΥΕ).

6. Το αίτημα ανάκλησης καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ είτε από τον δικαιούχο είτε από τις ΔΑΟΚ. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ ο διοικητικός έλεγχος αυτών καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ.
7. Οι αποφάσεις ανάκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ από τις ΔΑΟΠ και ενημερώνεται το ΠΣΚΕ με ευθύνη των οικείων ΔΑΟΚ.
8. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ η απόφαση ανάκλησης κοινοποιείται ατομικά στον ενδιαφερόμενο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 21

Τροποποίηση – Μεταβολή Πράξης

1. Η πράξη του επιχειρηματικού σχεδίου των νέων γεωργών δύναται να τροποποιηθεί ή να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια υλοποίησής της με αίτηση του δικαιούχου ή από τη ΔΑΟΚ με σχετική ενημέρωση του δικαιούχου. Συγκεκριμένα:
  - 1.1. Από τον δικαιούχο ύστερα από υποβολή ανάλογου αιτήματος, οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι τροποποίησης / μεταβολής της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Το αίτημα καταχωρείται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα και μαζί με κατά περίπτωση τυχόν δικαιολογητικά (σε μορφή pdf). Ειδικότερα στο αίτημα πρέπει:
    - 1.1.1. Να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης / μεταβολής.
    - 1.1.2. Να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι του αιτήματος.
    - 1.1.3. Να υποβάλλεται συμπληρωματικό επιχειρηματικό σχέδιο.
  - 1.2. Από την ΔΑΟΚ όταν κατά τη διαδικασία ελέγχου της πράξης (μετά από οριστικοποιημένο πόρισμα επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου) ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής της, διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις/εμπλοκές στην υλοποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα σχετικά με την παρακολούθηση στο άρθρο 22 του παρόντος.
2. Ο μέγιστος αριθμός αιτημάτων τροποποιήσεων ορίζεται σε δύο, ενώ σε αυτόν δεν προσμετρώνται τα αιτήματα μεταβολών.
3. Υποβολή αιτήματος τροποποίησης απαιτείται στις εξής περιπτώσεις:
  - 3.1 Αλλαγή της παραγωγικής κατεύθυνσης της εκμετάλλευσης.
  - 3.2 Αλλαγή στα στοιχεία του δικαιούχου που αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης (εκτός της βαθμολογίας).
  - 3.3 Αλλαγή του τόπου της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης ή της έδρας του νομικού προσώπου εφόσον επηρεάζεται το ποσό στήριξης ή η βαθμολογία.
  - 3.4 Αλλαγή της νομικής μορφής της εκμετάλλευσης από φυσικό σε νομικό πρόσωπο.
4. Αίτημα μεταβολής υποβάλλεται στις εξής περιπτώσεις:
  - 4.1. Αλλαγές ως προς στοιχεία που επηρεάζουν τα βαθμολογικά κριτήρια της 6ης αρχής κριτηρίων αξιολόγησης: «Προσέγγιση επιχειρηματικού σχεδίου (μελλοντική κατάσταση)» με την προϋπόθεση ότι είναι παραδεκτές σύμφωνα με την παρ. 5 του παρόντος άρθρου.
  - 4.2. Αλλαγή στον τόπο μόνιμης κατοικίας του φυσικού προσώπου ή στην έδρα του νομικού προσώπου που δεν εμπίπτει στην ανωτέρω περίπτωση 3.3 της παρ. 3.
  - 4.3 Αλλαγές στα λοιπά στοιχεία του επιχειρηματικού σχεδίου δεν θεωρούνται μεταβολές και αυτές κοινοποιούνται απολογιστικά με την υποβολή της αίτησης πληρωμής β' δόσης.

5. Δεν γίνονται αποδεκτά αιτήματα για τροποποιήσεις και μεταβολές στις περιπτώσεις όπου:
  - 5.1 Δεν τηρούνται οι όροι της σχετικής πρόσκλησης ειδικά όσον αφορά στους όρους και προϋποθέσεις ένταξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
  - 5.2 Έχουν ως αποτέλεσμα να διατηρείται απλά η αρχική κατάσταση χωρίς ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων και επίτευξη των στόχων.
  - 5.3 Δεν συμμορφώνονται με τα χρονικά όρια σχετικά με την ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια του επιχειρηματικού σχεδίου (3 και 4 έτη αντίστοιχα).
  - 5.4 Έχουν ως αποτέλεσμα αλλαγή στη βαθμολογία του δικαιούχου, με την νέα βαθμολογία να πέφτει κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή να μην υπερβαίνει τη βαθμολογία του πρώτου επιλαχόντα.
  - 5.5 Αφορούν την αλλαγή της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης και της έδρας του νομικού προσώπου σε άλλη Περιφέρεια.
  - 5.6 Δεν υπάρχει αιτιολόγηση του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής.
6. Η αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσού στήριξης.
7. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ από τη ΔΑΟΚ και μπορεί να οδηγήσει:
  - 7.1 Σε αποδοχή του αιτήματος με αλλαγή των σχετικών στοιχείων της πράξης και ενδεχόμενη τροποποίηση της απόφασης ένταξης. Η αποδοχή της τροποποίησης είναι δυνατό να οδηγεί σε μείωση του ποσού της τελευταίας δόσης ή σε ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
  - 7.2 Σε απόρριψη του αιτήματος εφόσον αυτή είναι μη αποδεκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου. Η μη αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης της πράξης, δύναται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης έγκρισης και σε διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες για την επιβολή κυρώσεων που ορίζονται στο άρθρο 31.
8. Η απόφαση αποδοχής ή απόρριψης του αιτήματος τροποποίησης της πράξης λαμβάνεται από τις ΔΑΟΚ και κοινοποιείται στη ΔΑΟ της Περιφέρειας.
9. Εφόσον κατά την αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματος τροποποίησης / μεταβολής δεν επηρεάζονται τα στοιχεία της ισχύουσας απόφασης ένταξης δεν χρειάζεται τροποποίηση ή ανάκληση αυτής.
10. Η σχετική απόφαση, ατομική ή συλλογική, για την τροποποίηση της πράξης εκδίδεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της ΔΑΟ της Περιφέρειας, σύμφωνα με την εξέταση και την απόφαση αποδοχής ή απόρριψης της τροποποίησης σε επίπεδο ΔΑΟΚ. Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα λοιπά οριζόμενα για την ένταξη πράξεων στο άρθρο 17.
11. Η εξέταση της τροποποίησης και η λήψη της απόφασης περί αποδοχής ή απόρριψής της, πρέπει να ολοκληρώνεται το αργότερο εντός ενός μήνα από την ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος ή ανάκυψης της σχετικής ανάγκης.
12. Το αίτημα τροποποίησης ή μεταβολής πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής αιτήματος για την πληρωμή της β' δόσης προκειμένου να εξεταστεί από τις ΔΑΟΚ και να είναι δυνατή στη συνέχεια η εμπρόθεσμη υποβολή αιτήματος καταβολής της τελικής πληρωμής.
13. Τα αιτήματα τροποποιήσεων καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ είτε από το δικαιούχο είτε από τις ΔΑΟΚ. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ ο διοικητικός έλεγχος αυτών και τα αποτελέσματα εξέτασης των τροποποιήσεων (αποδοχή, απόρριψη, ανάγκη έκδοσης τυχόν νέας απόφασης ένταξης) καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

14. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ το αποτέλεσμα εξέτασης της τροποποίησης κοινοποιείται ατομικά στον δικαιούχο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 22

Παρακολούθηση και Επίβλεψη

1. Οι ΔΑΟΚ είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την επίβλεψη της υλοποίησης της πράξης και του επιχειρηματικού σχεδίου των δικαιούχων. Όταν διαπιστώνονται θεραπεύσιμες αποκλίσεις και αλλαγές, αποστέλλουν σχετικές συστάσεις και υποδείξεις στους δικαιούχους με στόχο την αποτελεσματική, ορθή και έγκαιρη ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου σε συμφωνία με τους όρους επιλεξιμότητας και τους λοιπούς όρους της απόφασης ένταξης. Ειδικά, η παρακολούθηση και επίβλεψη της πορείας υλοποίησης συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής και σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και το επιχειρηματικό σχέδιο προόδου υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και ιδιαίτερα στα εξής:
- 1.1. Στον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων της παρ. 1 του άρθρου 10. Ειδικότερα, ο έλεγχος της υποχρέωσης που περιγράφεται στην περ. 1.3.β του άρθρου 10, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των φορολογικών στοιχείων κατά την υποβολή του αιτήματος της τελικής δόσης, ελέγχεται είτε στο πλαίσιο πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του επιχειρηματικού σχεδίου κατά το πρώτο έτος των επιπρόσθετων δεσμεύσεων.
- 1.2. Στον έλεγχο ότι ο δικαιούχος κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου δεν εμπίπτει σε κάποιες από τις αποκλειόμενες κατηγορίες του άρθρου 7 και πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας των άρθρων 5 και 6 που έχουν εφαρμογή κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω:
- α) Δεν έχει εφαρμογή η παρ. 6 του άρθρου 6 κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου.
- β) Για τους σκοπούς του υπομέτρου 6.1, μετά την ένταξη των δικαιούχων, κατά τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου, επιτρέπεται η απασχόληση σε δραστηριότητες που αφορούν διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, μεταποίηση, χονδρική και λιανική πώληση αποκλειστικά προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση καθώς και η παροχή γεωργικών υπηρεσιών μίσθωσης αγροτικών μηχανημάτων σε άλλους παραγωγούς, εφόσον πληρούνται οι δεσμεύσεις της περ. 1.8 του άρθρου 10.
- γ) Ως προς τις αποκλειόμενες κατηγορίες του άρθρου 7, οι όροι της παρ. 1.3 του άρθρου 7 ελέγχονται με την κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ. Κατά την υλοποίηση και ορθή εκτέλεση του επιχειρηματικού σχεδίου δεν ελέγχονται οι παρ. 1.6 και 1.8 του άρθρου 7.
- 1.3. Στον έλεγχο της πορείας υλοποίησης και των τυχών αποκλίσεων από την επίτευξη των στόχων σύμφωνα με τις χρονικές προθεσμίες του επιχειρηματικού σχεδίου.
- 1.4. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ για το σύνολο των δικαιούχων και μέχρι την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού τους σχεδίου.
- 1.5. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων της ενιαίας αίτησης στήριξης ώστε να εξακριβώνεται ότι, κατά την υλοποίηση και μέχρι την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου, η τυπική απόδοση της εκμετάλλευσης, ανάλογα με την μόνιμη κατοικία ή την έδρα του δικαιούχου διατηρείται ίση ή μεγαλύτερη των,
- 1.5.1. δώδεκα χιλιάδων ευρώ (12.000€) στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη και στην Εύβοια.

1.5.2. δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000€) σε νησιά με πληθυσμό μεγαλύτερο των 3.100 κατοίκων πλην Κρήτης και Εύβοιας.

1.5.3. οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των 3.100 κατοίκων.

1.5.4. οκτώ χιλιάδων ευρώ (8.000€) για τις εκμεταλλεύσεις, που αξιοποιούν τουλάχιστον 109 κυψέλες.

1.6. Στη διαβίβαση τυχόν καταγγελιών για τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων στην ΕΥΔ ΠΑΑ.

1.7. Στη διασταύρωση των στοιχείων του δικαιούχου και του επιχειρηματικού σχεδίου του με λοιπά διαθέσιμα στοιχεία όπως και τα πορίσματα ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών οργάνων και ειδικά των επιτόπιων ελέγχων του υπομέτρου 6.1.

1.8. Ειδικά στην περίπτωση μη τήρησης της δέσμευσης των περ. 1.18 και 1.19 του άρθρου 10, η ΔΑΟΚ της οικείας Περιφερειακής Ενότητας απευθύνει σύσταση στον δικαιούχο να συμμορφωθεί εντός δύο μηνών από την ημερομηνία του εγγράφου της σύστασης. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης θα εφαρμόζονται οι κυρώσεις του άρθρου 31.

Εφόσον για τους ανωτέρω ελέγχους απαιτούνται δικαιολογητικά, οι ΔΑΟΚ προβαίνουν στην ενημέρωση των δικαιούχων μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ, για την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών, ορίζοντας προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα ημερών και μεγαλύτερη των δύο μηνών από την ενημέρωσή τους.

2. Με βάση τα παραπάνω και εφόσον κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και επίβλεψης της υλοποίησης της πράξης παρατηρούνται σοβαρές αποκλίσεις, η ΔΑΟΚ λαμβάνει μέτρα όπως περιγράφονται στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 10 και 31 της παρούσης. Ως σοβαρές αποκλίσεις για το υπομέτρο 6.1 θεωρούνται αυτές που σχετίζονται με τους όρους επιλεξιμότητας, με τις δεσμεύσεις της παρ. 1 του άρθρου 10 και τους λοιπούς συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής διακριτές περιπτώσεις:

2.1. Αποκλίσεις από την ορθή υλοποίηση και ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και ειδικά ως προς το περιεχόμενο των δεσμεύσεων ή των καταληκτικών προθεσμιών επίτευξής τους.

2.2. Μείωση βαθμολογίας του δικαιούχου, ύστερα από αναβαθμολόγηση του δικαιούχου με αποτέλεσμα αυτή να υπολείπεται του ελάχιστου ορίου βαθμολογίας ή να μην υπερβαίνει τη βαθμολογία του πρώτου επιλαχόντα.

2.3. Μη υποβολή αιτήματος πληρωμής δεύτερης δόσης εντός τεσσάρων ετών από την έκδοση της απόφασης ένταξης.

3. Στην περίπτωση των παραπάνω σοβαρών αποκλίσεων η πράξη δύναται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης από τη ΔΑΟΚ, σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του Ν. 4314/2014. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης γίνεται αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στον δικαιούχο. Στην επιστολή προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης.

4. Για την παρακολούθηση της υλοποίησης και λήψη των σχετικών ενεργειών οι ΔΑΟΚ έχουν πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία, βάσεις δεδομένων και πορίσματα ή θα τους διαβιβάζονται τα εν λόγω στοιχεία.

5. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και πριν την καταβολή της τελικής πληρωμής, οι ΔΑΟΚ διενεργούν τις επιτόπιες επισκέψεις του άρθρου 24.

6. Για τον προγραμματισμό και την έγκαιρη υλοποίηση της κατάρτισης των δικαιούχων που δεν διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα μέσω του υπομέτρου 1.1:

6.1. Οι ΔΑΟ των Περιφερειών, με βάση σχετική εισήγηση των κατά τόπους ΔΑΟΚ, ή η ΕΥΕ ΠΑΑ διαβιβάζουν στον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ το αργότερο εντός έξι μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τους δικαιούχους του προγράμματος

- νέων γεωργών που δεν διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα (ονοματεπώνυμο, αριθμός και λοιπά στοιχεία όπως ενδεικτικά τόπος κατοικίας, παραγωγική κατεύθυνση και τεχνοοικονομικός προσανατολισμός / ΤΟΠ της εκμετάλλευσης, ημερομηνία απόφασης ένταξης)
- 6.2. Ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, το αργότερο εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση των παραπάνω στοιχείων αποστέλλει στις κατά τόπους ΔΑΟΠ τον προγραμματισμό του σχετικά με την υλοποίηση της κατάρτισης. Ο ΕΛΓΟ προγραμματίζει την έναρξη των εκπαιδεύσεων το αργότερο εντός ενός έτους από την αρχική απόφαση ένταξης προκειμένου αφενός να τηρηθεί η απαίτηση για ολοκλήρωση αυτής εντός 36 μηνών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης και αφετέρου να υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης δεύτερης ευκαιρίας κατάρτισης σε δικαιούχους που για λόγους ανώτερης βίας δεν καταφέρουν να ανταποκριθούν στην αρχική κλήση. Ο ΕΛΓΟ ενημερώνει την ΕΥΕ ΠΑΑ και την ΕΥΔ ΠΑΑ για την πρόοδο του προγραμματισμού του σε 3μηνιαία βάση. Μετά την ολοκλήρωση των σχετικών καταρτίσεων εντός ενός μηνός, ο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ αποστέλλει σχετική πληροφόρηση στις κατά τόπους ΔΑΟΠ με κοινοποίηση στις ΕΥ του ΠΑΑ.
7. Επιπλέον, οι ΔΑΟΚ είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την επίβλεψη της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων της παρ. 3 του άρθρου 10 κατά τα επόμενα τέσσερα έτη μετά το έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού του σχεδίου. Ειδικά η παρακολούθηση και επίβλεψη της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων συνίσταται στα εξής:
- 7.1. Στον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων της παρ. 3 του άρθρου 10.
- 7.2. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων του ΜΑΑΕ για το σύνολο των δικαιούχων.
- 7.3. Στην κατ' έτος διασταύρωση των στοιχείων της ενιαίας αίτησης στήριξης ώστε να εξακριβώνεται ότι αφενός αυτή υποβάλλεται κατ' έτος και αφετέρου ότι τηρούνται τα όρια της περ. 3.13 του άρθρου 10.
- 7.4. Στην κατ' έτος διασταύρωση των φορολογικών στοιχείων για την εξακρίβωση της παραμονής στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.
- Οι ΔΑΟΚ προβαίνουν στην ενημέρωση των δικαιούχων μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ, για την προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών εντός δύο μηνών από την ενημέρωσή τους.
8. Εφόσον κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και επίβλεψης της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων παρατηρούνται σοβαρές αποκλίσεις, η ΔΑΟΚ λαμβάνει μέτρα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 31 της παρούσης.
9. Στην περίπτωση αποκλίσεων από τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις της παρ. 7, η πράξη δύναται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης, σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του Ν. 4314/2014, από τη ΔΑΟΚ. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης γίνεται αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο της πράξης στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.
10. Για την παρακολούθηση της τήρησης των επιπρόσθετων δεσμεύσεων και λήψη των σχετικών ενεργειών οι ΔΑΟΚ θα έχουν πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία, βάσεις δεδομένων και πορίσματα ή θα τους διαβιβάζονται τα εν λόγω στοιχεία.

Άρθρο 23

Αίτηση Πληρωμής - Επαλήθευση – Πιστοποίηση και Ολοκλήρωση της Πράξης

1. Για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων του προγράμματος νέων γεωργών υποβάλλεται αίτηση πληρωμής. Ειδικότερα:
- 1.1. Η αίτηση πληρωμής για την καταβολή της α' δόσης (70% του ποσού στήριξης) συνυποβάλλεται με την αίτηση στήριξης. Εφόσον ο υποψήφιος κριθεί δικαιούχος έχει το δικαίωμα, εντός πέντε

εργάσιμων ημερών από τη συμπερίληψή του στον πίνακα δικαιούχων, να υποβάλει δήλωση υπαναχώρησης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 16.

- 1.2. Η αίτηση καταβολής της τελικής πληρωμής (δεύτερη πληρωμή) υποβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του τρίτου έτους από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης και μέχρι τη συμπλήρωση τεσσάρων ετών από την απόφαση ένταξης. Με την υποβολή της δεύτερης αίτησης πληρωμής ξεκινά η διαδικασία πιστοποίησης της ορθής εφαρμογής του επιχειρηματικού σχεδίου και ολοκλήρωσης της πράξης.
2. Η υποβολή αιτήματος τελικής πληρωμής μετά την παρέλευση τεσσάρων ετών από την έκδοση της απόφασης ένταξης, θεωρείται αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων και επιβάλλονται όσα προβλέπονται σχετικά με την παρακολούθηση της εφαρμογής και την εφαρμογή κυρώσεων στα άρθρα 22 και 31. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις μη υποβολής για λόγους ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων και μόνον εφόσον ο δικαιούχος έχει προβεί σε έγγραφη ή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΔΑΟΚ εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από τη στιγμή που είναι σε θέση να πράξει αναλόγως. Το σχετικό αίτημα εξετάζει η ΔΑΟΚ.
3. Η αίτηση τελικής πληρωμής υποβάλλεται μέσω ΠΣΚΕ. Η ορθή καταχώρηση και η υποβολή πλήρους αίτησης τελικής πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητά της και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι της αποκλειστικής ευθύνης του αιτούντα. Αιτήσεις τελικής πληρωμής στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία του ΠΣΚΕ ενδέχεται να μην είναι δυνατό να υποβληθούν καθώς δεν κρίνονται πλήρεις.
4. Στην ηλεκτρονική αίτηση υποβάλλεται ηλεκτρονικά, σε μορφή pdf, το σύνολο των δικαιολογητικών και εγγράφων που απαιτούνται.
5. Κατά την ηλεκτρονική οριστικοποίηση της αίτησης τελικής πληρωμής καταγράφεται η ακριβής ημερομηνία και ώρα ώστε να αποδεικνύεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.
6. Με την ηλεκτρονική υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.
7. Η υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής, μαζί με την υποβαλλόμενη έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου εκκινεί τη διαδικασία επιβεβαίωσης της ολοκλήρωσης της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24.
8. Με ευθύνη της ΔΑΟΚ η αίτηση τελικής πληρωμής που υποβλήθηκε μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρεται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης υπηρεσίας του διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
9. Γίνονται δεκτά αιτήματα εμπρόθεσμης ανάκλησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 26 και 27.
10. Μετά τη υποβολή αίτησης πληρωμής μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά αρχίζει άμεσα ο διοικητικός έλεγχος αυτής. Η αίτηση πληρωμής και τα συνημμένα δικαιολογητικά υποβάλλονται και εξετάζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα αντίστοιχα άρθρα 24 και 25.
11. Η υπεύθυνη δήλωση πρέπει να έχει παραχθεί μέσω του <https://www.gov.gr>.
12. Ο χρόνος έκδοσης – αναφοράς των δικαιολογητικών πρέπει να αφορά τη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια υλοποίησης και την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης.
13. Υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι περ. 5.1 - 5.6 της παρ. 5 του άρθρου 21, κατά τη συμπλήρωση των πινάκων του τελικού αιτήματος πληρωμής παρέχεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της πράξης με μικρότερο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο στις περιπτώσεις όπου υπάρχει:
  - 13.1 Μείωση της τιμής του/των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου.
  - 13.2 Αλλαγή στη συνολική βαθμολογία.
  - 13.3 Αλλαγή της μόνιμης κατοικίας του αρχηγού της εκμετάλλευσης.
  - 13.4 Αλλαγή της τελικής παραγωγικής κατεύθυνσης.

- 13.5 Αλλαγή στα στοιχεία του δικαιούχου που αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης.
14. Για δικαιούχο φυσικό πρόσωπο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τελική αίτηση πληρωμής και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης είναι τα εξής:
- 14.1. Έκθεση Ολοκλήρωσης Επιχειρηματικού Σχεδίου:
- 14.1.1. Η έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου συμπληρώνεται σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα. Συντάσσεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας και υπογράφεται από τον αρχηγό της εκμετάλλευσης και από τον συντάκτη της.
- 14.1.2. Η έκθεση αφορά την κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης του έτους υποβολής της αίτησης πληρωμής ή του προηγούμενου έτους. Στην έκθεση πρέπει να αναλύονται παράμετροι σχετικά με την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τις δράσεις και ενέργειες που έγιναν. Με την έκθεση αποδεικνύεται η ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και η επίτευξη των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων. Τα παραπάνω αναλύονται σε σχέση με την αρχική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και με βάση το ισχύον (αρχικό ή τροποποιημένο) επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης πρέπει υποχρεωτικά να περιέχονται στοιχεία σχετικά με την πορεία ολοκλήρωσης (όπως ενδεικτικά συμμόρφωση σε τυχόν συστάσεις ελέγχων, τροποποιήσεις επιχειρηματικού σχεδίου και ποσού στήριξης που ενδεχομένως έλαβαν χώρα) καθώς και όλα τα απαιτούμενα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τον καθορισμό δεικτών και την αξιολόγηση του υπομέτρου 6.1 σύμφωνα με το πλαίσιο αξιολόγησης του ΠΑΑ 2014 – 2020.
- 14.2. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά, μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία έκδοσης όχι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 14.3. Βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και των δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ) για όλα τα έτη από το έτος ένταξης και μετά.
- 14.4. Φορολογικά στοιχεία:
- 14.4.1. Τα διαθέσιμα εκκαθαριστικά δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Ε1 που έχουν υποβληθεί από το έτος ένταξης μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 14.4.2. Τα διαθέσιμα αντίγραφα της κατάστασης οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα (έντυπο Ε3) που έχουν υποβληθεί από το έτος ένταξης μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 14.5. Βεβαίωση εγγραφής στο ΜΑΕΕ ως επαγγελματία αγρότη.
- 14.6. Βεβαίωση επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας κατόπιν παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης ελάχιστης διάρκειας 150 ωρών από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ». Η βεβαίωση δεν αφορά δικαιούχους που διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 3.
- 14.7. Εφόσον πρόκειται για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης που να καλύπτουν τη δυναμικότητά της.
- 14.8. Εφόσον πρόκειται για φυτωριακή επιχείρηση, βεβαίωση συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων για την άσκηση σχετικής δραστηριότητας ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης, σε ισχύ.
- 14.9. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών προσκομίζεται η σχετική έγκριση τύπου.
- 14.10. Αντίγραφο της πρώτης σελίδας βιβλιαρίου τραπεζικού λογαριασμού ή σχετικό ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας και από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.

- 14.11. Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις που έχουν απευθυνθεί στον δικαιούχο κατά την εκτέλεση του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 14.12. Παραστατικά υλοποίησης επενδύσεων με ελάχιστη αξία προ ΦΠΑ τα 10.000 ευρώ.
- 14.13. Έγγραφα πιστοποιητικού οργανισμού για ολοκληρωμένη διαχείριση ή παραγωγή βιολογικών προϊόντων (ή ένταξη και παραμονή σε μεταβατικό στάδιο βιολογικής παραγωγής) της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης για τη στοιχειοθέτηση της τιμής του κριτηρίου επιλογής που αφορά παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.
- 14.14. Λοιπά παραστατικά και έγγραφα τεκμηρίωσης για την επίτευξη κριτηρίων επιλογής της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης που ορίζονται από τις Περιφέρειες.
- 14.15. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 όπου να δηλώνονται τα εξής σχετικά με τους δικαιούχους:
  - 14.15.1. Εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
  - 14.15.2. Δεν υπάρχει εκκρεμής διαδικασία περί ανάκτησης ή άλλης επιβολής κυρώσεων σχετικά με προηγούμενη καταβολή πληρωμής ή περί αθέτησης όρων της πράξης.
  - 14.15.3. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου έχουν τηρηθεί οι όροι επιλεξιμότητας των άρθρων 5, 6 και 7 της ΥΑ που έχουν εφαρμογή εξαιρουμένων της παρ. 6 του άρθρου 6 και του εδαφίου 1.6.3 του άρθρου 7.
  - 14.15.4. Δεν έχει εκτίσει ποινή με την οποία έχει τύχει στέρησης της ελευθερίας του/της κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου.
15. Για δικαιούχο νομικό πρόσωπο, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την τελική αίτηση πληρωμής και την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης είναι τα εξής:
  - 15.1. Δικαιολογητικά σύστασης του νομικού προσώπου, εταιρικής σύνθεσης και νόμιμης έδρας αυτού που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, μαζί με τυχόν τροποποιήσεις-μεταβολές τα οποία είναι σε ισχύ, όπως τα ακόλουθα:
    - 15.1.1. Καταστατικό σύστασης (ΕΠΕ, ΑΕ,), ιδιωτικό συμφωνητικό (για ΟΕ, ΙΚΕ, ΕΕ) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών μαζί με καταχώρηση αυτών στη μερίδα της εταιρίας στο ΓΕΜΗ (ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ).
    - 15.1.2. Σχετικό ΦΕΚ σύστασης με το τελευταίο κωδικοποιημένο και δημοσιευμένο καταστατικό (για ΑΕ).

Από τα ανωτέρω δικαιολογητικά πρέπει να προκύπτει ότι ο αρχηγός διαχειριστής – νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου κατέχει τουλάχιστον 51% του εταιρικού κεφαλαίου.
  - 15.2. Απόφαση των αρμοδίων οργάνων του νομικού προσώπου (όπως ενδεικτικά Απόφαση Μετόχων ή Διοικητικού Συμβουλίου): α) σχετικά με τον ορισμό του νόμιμου εκπροσώπου και διαχειριστή στο φυσικό πρόσωπο του νέου γεωργού και β) σχετικά με την υποβολή αιτήματος στήριξης στο μέτρο των νέων γεωργών.
  - 15.3. Έκθεση Ολοκλήρωσης Επιχειρηματικού Σχεδίου:
    - 15.3.1. Η έκθεση ολοκλήρωσης επιχειρηματικού σχεδίου συμπληρώνεται σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα. Συντάσσεται από γεωτεχνικό ή τεχνολόγο γεωπονίας και υπογράφεται από τον αρχηγό της εκμετάλλευσης και από τον συντάκτη της.
    - 15.3.2. Η έκθεση αφορά την κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης του έτους υποβολής της αίτησης πληρωμής ή του προηγούμενου έτους. Στην έκθεση πρέπει να αναλύονται παράμετροι σχετικά με την τελική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης, τις δράσεις και ενέργειες που έγιναν. Με την έκθεση αποδεικνύεται η ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και η επίτευξη των σχετικών στόχων και δεσμεύσεων. Τα παραπάνω αναλύονται σε σχέση με την αρχική κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης

και με βάση το ισχύον (αρχικό ή τροποποιημένο) επιχειρηματικό σχέδιο. Επίσης πρέπει υποχρεωτικά να περιέχονται στοιχεία σχετικά με την πορεία ολοκλήρωσης (όπως ενδεικτικά συμμόρφωση σε τυχόν συστάσεις ελέγχων, τροποποιήσεις επιχειρηματικού σχεδίου και ποσού στήριξης που ενδεχομένως έλαβαν χώρα) καθώς και όλα τα απαιτούμενα δεδομένα που είναι απαραίτητα για τον καθορισμό δεικτών και την αξιολόγηση του υπομέτρου 6.1 σύμφωνα με το πλαίσιο αξιολόγησης του ΠΑΑ 2014 – 2020.

- 15.4. Βεβαίωση μόνιμου κατοικίας του νόμιμου εκπροσώπου η οποία εκδίδεται ηλεκτρονικά, μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης ή βεβαίωση του οικείου Δήμου για το μόνιμο της κατοικίας του νόμιμου εκπροσώπου με αριθμό πρωτοκόλλου και ημερομηνία έκδοσης όχι προγενέστερη του ενός εξαμήνου.
- 15.5. Βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης (ΚΑΔ).
- 15.6. Φορολογικά στοιχεία:
  - 15.6.1. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, τα εκκαθαριστικά δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Ε1 και αντίγραφο της Κατάστασης Οικονομικών Στοιχείων από Επιχειρηματική Δραστηριότητα (έντυπο Ε3) που έχουν υποβληθεί από το έτος ένταξης μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
  - 15.6.2. Για το νομικό πρόσωπο, αντίγραφο των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος για όλα τα έτη από το έτος ένταξης μέχρι και το έτος υποβολής της τελικής αίτησης πληρωμής.
- 15.7. Για τον νόμιμο εκπρόσωπο, βεβαίωση εγγραφής στον ΕΦΚΑ σχετικά με την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε νομικό πρόσωπο με κύρια δραστηριότητα τη γεωργική.
- 15.8. Βεβαίωση εγγραφής στο ΜΑΑΕ για το δικαιούχο νομικό πρόσωπο ως κάτοχο γεωργικής εκμετάλλευσης.
- 15.9. Βεβαίωση ότι ο αρχηγός της εκμετάλλευσης έχει αποκτήσει επαρκή επαγγελματική ικανότητα κατόπιν παρακολούθησης μαθημάτων επαγγελματικής κατάρτισης ελάχιστης διάρκειας 150 ωρών από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ». Η βεβαίωση δεν αφορά σε δικαιούχους που διαθέτουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 3.
- 15.10. Εφόσον πρόκειται για πτηνοκτηνοτροφική εκμετάλλευση, έγγραφα αδειοδότησης της πτηνοκτηνοτροφικής εγκατάστασης που να καλύπτουν τη δυναμικότητά της.
- 15.11. Εφόσον πρόκειται για φυτωριακή επιχείρηση, βεβαίωση συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων για την άσκηση σχετικής δραστηριότητας ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης, σε ισχύ.
- 15.12. Εφόσον πρόκειται για εκμετάλλευση που αξιοποιεί θάλαμο καλλιέργειας μανιταριών προσκομίζεται η σχετική έγκριση τύπου.
- 15.13. Αντίγραφο της πρώτης σελίδας βιβλιαρίου εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού ή σχετικό ηλεκτρονικό αποδεικτικό έγγραφο τράπεζας και από το οποίο να προκύπτει σαφώς ο αριθμός IBAN.
- 15.14. Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις που έχουν απευθυνθεί στο δικαιούχο κατά την εκτέλεση του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 15.15. Παραστατικά υλοποίησης επενδύσεων με ελάχιστη αξία προ ΦΠΑ τα 10.000 ευρώ.
- 15.16. Έγγραφα πιστοποιητικού οργανισμού για ολοκληρωμένη διαχείριση ή παραγωγή βιολογικών προϊόντων (ή ένταξη και παραμονή σε μεταβατικό στάδιο βιολογικής παραγωγής) της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης για τη στοιχειοθέτηση της τιμής του κριτηρίου επιλογής που αφορά παραγωγή ποιοτικών προϊόντων.

- 15.17. Λοιπά παραστατικά και έγγραφα τεκμηρίωσης για την επίτευξη κριτηρίων επιλογής της τελικής (μελλοντικής) κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης που ορίζονται από τις Περιφέρειες.
- 15.18. Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 όπου να δηλώνονται τα εξής σχετικά με τους δικαιούχους:
- 15.18.1. Εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
  - 15.18.2. Δεν υπάρχει εκκρεμής διαδικασία περί ανάκτησης ή άλλης επιβολής κυρώσεων σχετικά με προηγούμενη καταβολή πληρωμής ή περί αθέτησης όρων της πράξης.
  - 15.18.3. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου έχουν τηρηθεί οι όροι επιλεξιμότητας.
  - 15.18.4. Δεν έχει εκτίσει ποινή με την οποία έχει τύχει στέρησης της ελευθερίας του/της κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού του σχεδίου.
- 15.19. Για το νόμιμο εκπρόσωπο, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή βεβαίωση μεταβολών εργασιών, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής της κύριας και των δευτερευόντων δραστηριοτήτων του (ΚΑΔ) για όλα τα έτη από το έτος έναρξης και μετά.

Άρθρο 24

Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής και Ολοκλήρωση της Πράξης

1. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής διενεργείται από τις ΔΑΟΚ.
2. Κάθε αίτηση πληρωμής εξετάζεται από υπάλληλο των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας. Οι υπάλληλοι που αναλαμβάνουν τους σχετικούς διοικητικούς ελέγχους ανήκουν υποχρεωτικά στις κατηγορίες ΠΕ Γεωτεχνικών και ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπονίας και ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Η απόφαση αναρτάται υποχρεωτικά στο ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του ΠΑΑ 2014 - 2020. Σε περίπτωση έλλειψης ικανού αριθμού υπαλλήλων στο επίπεδο της οικείας Περιφέρειας δύναται να οριστούν και υπάλληλοι ΠΕ ή ΤΕ άλλων ειδικοτήτων.
3. Οι ανωτέρω υπάλληλοι έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των δικαιούχων. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να δηλώνεται η τήρηση της εχεμύθειας μέσω υποβολής κατάλληλης υπεύθυνης δήλωσης καθώς και ότι σε περίπτωση ύπαρξης σύγκρουσης συμφερόντων θα ενημερώνουν σχετικά τη ΔΑΟΚ και δεν θα προβαίνουν στην αξιολόγηση της σχετικής αίτησης στήριξης.
Πριν τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου γίνεται έλεγχος για το εμπρόθεσμο της υποβολής και την πληρότητα του φυσικού φακέλου υποψηφιότητας.
Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, ενημερώνεται ο δικαιούχος μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ, προκειμένου να προβεί τις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.
4. Για τις αιτήσεις που κρίνονται πλήρεις διενεργείται διοικητικός έλεγχος στο ΠΣΚΕ, ο οποίος συνίσταται α) στη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων (ΟΣΔΕ, ΜΑΑΕ, ΕΦΚΑ κ.λπ.), β) στην εξέταση της συμφωνίας των υποβληθέντων με τα σχετικά υποδείγματα και γ) στην εξακρίβωση της νομιμότητας και πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών του αιτήματος ώστε τελικά να επαληθευτεί η ολοκληρωμένη ενέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει εγκριθεί (επιλεξιμότητα, επίτευξη στόχων κ.λπ.).
5. Η δόμηση του πορίσματος ελέγχου είναι τέτοια ώστε εφόσον αυτό συμπληρωθεί χωρίς ευρήματα, το αίτημα πληρωμής θεωρείται ολοκληρωμένο καθώς πληρούνται οι όροι που περιγράφονται στα άρθρα 6, 7, 8, 9, 10 και 12 και ως προς τις διατάξεις που έχουν εφαρμογή κατά την υποβολή του αιτήματος τελικής πληρωμής.

6. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτημάτων πληρωμής τελικής δόσης, ο αρμόδιος υπάλληλος για τον έλεγχο της αίτησης δύναται να ζητήσει περισσότερα στοιχεία μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ, να προτείνει αιτιολογημένα διαγραφή μέρους ή του συνόλου της στήριξης ή και την απένταξη του δικαιούχου από το καθεστώς ενισχύσεων.
7. Ο διοικητικός έλεγχος περιλαμβάνει μία (1) επιτόπια επίσκεψη στη γεωργική εκμετάλλευση με σκοπό την επιβεβαίωση της ορθής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου σύμφωνα με τους στόχους και τις δεσμεύσεις που τίθενται, ειδικά ως προς τις γεωργικές εκτάσεις και το ζωικό κεφάλαιο. Για την υλοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων ισχύουν τα εξής:
  - 7.1. Η επιτόπια επίσκεψη διενεργείται από τις ΔΑΟΚ σε εύκαιρο χρόνο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και μέχρι την ολοκλήρωσή του. Η επιτόπια επίσκεψη διενεργείται από υπάλληλο των ΔΑΟΚ της οικείας Περιφέρειας, ΠΕ γεωτεχνικό ή ΤΕ τεχνολόγο γεωπόνου.
  - 7.2. Τα πορίσματα / αποτελέσματα των ανωτέρω επιτόπιων επισκέψεων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο. Σε περίπτωση που η επιτόπια επίσκεψη δεν επιβεβαιώνει τα δικαιολογητικά σχετικά με την υλοποίησή του επιχειρηματικού σχεδίου γίνονται οι σχετικές αλλαγές στα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου.
8. Με δεδομένο ότι η τελική πληρωμή καταβάλλεται το αργότερο εντός 5 ετών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης, ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής πρέπει να έχει ολοκληρωθεί σε χρονικό διάστημα τέτοιο που να μην παραβιάζεται η ανωτέρω προθεσμία.
9. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ οι διοικητικοί έλεγχοι των αιτημάτων πληρωμής καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
10. Για την εξυπηρέτηση των πληρωμών η ΔΑΟ της Περιφέρειας εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η συλλογική απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάριθμος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.
11. Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.
12. α) Για την πρώτη πληρωμή η ΔΑΟ της οικείας Περιφέρειας συντάσσει φάκελο πληρωμής σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο τον οποίο διαβιβάζει στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ένδειξη “Μερική (αρχική) Πληρωμή”. β) Για την τελική πληρωμή η ΔΑΟΚ της οικείας Περιφερειακής Ενότητας συντάσσει φάκελο πληρωμής σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο τον οποίο διαβιβάζει στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ένδειξη “Τελική Πληρωμή”..
13. Ο δικαιούχος ενημερώνεται για την πορεία των αιτημάτων πληρωμής μέσω της ατομικής του καρτέλας στο ΠΣΚΕ. Σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων ή μειώσεων η ενημέρωση γίνεται με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος προς τον ίδιο και προς τον σύμβουλό του. Σε αυτήν την περίπτωση έχει το δικαίωμα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον της ΔΑΟ της Περιφέρειας εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την ειδοποίησή του.

14. Ύστερα από την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την τελική πληρωμή και εφόσον διαπιστωθεί ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και το αίτημα πληρωμής κριθεί ως επιτυχές σύμφωνα με την παρ. 5, η πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη, οπότε:
- 14.1. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΚ εκδίδεται και καταχωρείται μέσω ΟΠΣΑΑ Απόφαση Ολοκλήρωσης της Πράξης.
- 14.2. Με ευθύνη των ΔΑΟΚ ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος ενημερώνεται για την Ολοκλήρωση της Πράξης μαζί με το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου μέσω αποστολής μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ σύμφωνα με την παρ. 13.

Άρθρο 25

Πληρωμή Πράξεων

1. Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου σε 2 δόσεις σε συνάρτηση με την πρόοδο του επιχειρηματικού σχεδίου.
2. Η δεύτερη (τελική) πληρωμή καταβάλλεται μετά την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου και σε κάθε περίπτωση το αργότερο εντός πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης.
3. Σε περίπτωση επιβολής μειώσεων ή λοιπών κυρώσεων ενημερώνονται οι δικαιούχοι από τον επιβάλλοντα την ποινή όπως και για τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής σύμφωνα με την παρ. 13 του άρθρου 24.
4. Τα στοιχεία εκταμίευσης των πληρωμών μεταφέρονται από το ΟΠΣΑΑ στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 26

Ανάκληση της αίτησης πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στο δικαιούχο.
2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης πληρωμής υποβάλλεται υπόψη της οικείας ΔΑΟΚ, εγγράφως, υπογεγραμμένο από τον δικαιούχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του ή ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣΚΕ, συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.
3. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος πληρωμής, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, η ΔΑΟΚ, προκειμένου να αποδεσμευτεί το αίτημα πληρωμής, σημαίνει τον έλεγχο ως περαιωμένο στο ΠΣΚΕ και ο επενδυτής μπορεί να υποβάλει νέο αίτημα πληρωμής.
4. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την ηλεκτρονική οριστικοποίηση του διοικητικού ελέγχου από τη ΔΑΟΚ και πριν την έκδοση της εντολής πληρωμής προς το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα τότε, εφόσον δεν έχει υπάρξει εύρημα, η διαδικασία επιστρέφει στο αμέσως προηγούμενο στάδιο του διοικητικού ελέγχου.
5. Αν το αίτημα ανάκλησης υποβληθεί μετά την καταβολή της αναλογούσας στήριξης, τότε, προκαλείται υποχρέωση επιστροφής της στήριξης, και ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτων ποσών.

6. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.

Άρθρο 27

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται οριζόντια από τη στιγμή που υποβάλλεται η αίτηση στήριξης ή αίτηση πληρωμής και μέχρι την ολοκλήρωση της αντίστοιχης διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα μπορεί να αναγνωρίζονται αναριθμητισμοί ή αναγραμματισμοί, λάθη στα δεκαδικά ψηφία, λάθος στο ΑΦΜ ή στο όνομα του δικαιούχου κ.λπ.
2. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν τις αιτήσεις τους ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4, Καν (ΕΕ) 809/2014.
3. Για το σκοπό αυτό υποβάλλουν στη ΔΑΟΚ της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, τροποποιημένο ή νέο συμπληρωματικό αίτημα, συνοδευόμενο από τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα. Ανάλογα με το τροποποιούμενο αίτημα, η συμπληρωματική αίτηση ελέγχεται και εγκρίνεται από αξιολογητή (στάδιο έγκρισης) ή από τη ΔΑΟΚ (μετά την έγκριση).
4. Εφόσον αναγνωρισθεί ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργούνται οι απαραίτητες διορθώσεις. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
  - 4.1. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση.
  - 4.2. Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ, κατόπιν σχετικής ενημέρωσής του από την οικεία ΔΑΟΚ.
  - 4.3. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και με την εν λόγω διόρθωση προκαλείται καταβολή επιπλέον στήριξης τότε αυτή καταβάλλεται, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το αρχικό αναλογούν ποσό της στήριξης.
  - 4.4. Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στον δικαιούχο και προκαλείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της στήριξης, τότε ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
5. Με ευθύνη της οικείας ΔΑΟΚ, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣΑΑ και στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 28

Επιτόπιοι Δειγματοληπτικοί Έλεγχοι

Η ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και τον καθορισμό όλων των διαδικασιών που σχετίζονται με τους επιτόπιους ελέγχους.

Άρθρο 29

Έκτακτοι Έλεγχοι

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ εφόσον υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, και ειδικά κατόπιν καταγγελιών ή εισαγγελικών παραγγελιών, προβαίνει στη

διενέργεια έκτακτου επιτόπιου ελέγχου και όπου απαιτείται ζητείται από τον Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) η αναστολή της χρηματοδότησης της πράξης.

2. Για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη εξέταση των καταγγελιών, αλλά και του συνόλου των ελέγχων, η ΕΥΔ ΠΑΑ, ο Οργανισμός Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) και κάθε εμπλεκόμενος Φορέας στον Έλεγχο (ΔΑΟ, ΔΑΟΚ) συνεργάζονται με τα εθνικά ελεγκτικά όργανα όπως το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και το Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης. Ειδικότερα, οποιαδήποτε βάσιμη καταγγελία ή υπόνοια διάπραξης παρατυπίας που προκύπτει μετά από έλεγχο διοικητικό ή επιτόπιο (εικονικές συναλλαγές, υπερτιμολογήσεις, πλαστά τιμολόγια κ.λπ.) και δεν καλύπτεται θεσμικά από τις αρμοδιότητες της Δημόσιας Αρχής που ασκεί τον έλεγχο, αποστέλλεται στις αρμόδιες κατά νόμο υπηρεσίες (ΣΔΟΕ, ΣΕΕΔΔ, ΓΕΔΔ, Εισαγγελικές Αρχές) που αναλαμβάνουν τον περαιτέρω έλεγχο.
3. Το σύνολο των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με την εξέταση της καταγγελίας και του πορίσματος του ελέγχου εισάγονται από την αρμόδια αρχή που διενήργησε τον έλεγχο στο ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 30

Έλεγχοι Εποπτείας

1. Η ΕΥΔ ΠΑΑ και ο ΟΠΕΚΕΠΕ διενεργούν ελέγχους εποπτείας για τα καθήκοντα που εκχωρούν, στο πλαίσιο του ΣΔΕ (ΤΙΤΛΟΣ IV: Εποπτεία εφαρμογής Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου), όπως αυτά περιγράφονται στις αποφάσεις εκχώρησης.
2. Οι έλεγχοι εποπτείας που αφορούν την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 μπορούν να πραγματοποιηθούν και από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Άρθρο 31

Κυρώσεις από την αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων

1. Εφόσον κατά την διάρκεια των ελέγχων των αιτημάτων στήριξης και πληρωμών και εν γένει κατά τη διάρκεια παρακολούθησης της υλοποίησης των πράξεων, διαπιστωθούν σοβαρές παρατυπίες επιβάλλονται οι κατά περίπτωση κυρώσεις του παρόντος άρθρου σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 64 του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013, το άρθρο 63 του κανονισμού (Ε.Ε.) 809/2014 και το άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΕ) 640/ 2014 όπως κάθε φορά ισχύουν και τις σχετικές εθνικές διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.
2. Για τους δικαιούχους οι οποίοι, κατά την υλοποίηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης:
  - 2.1. Αθετούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις
  - 2.2. Δεν συμμορφώνονται με ενδεχόμενες συστάσεις
  - 2.3. Αθετούν τους όρους επιλεξιμότητας και τις δεσμεύσεις του θεσμικού πλαισίου
  - 2.4. Δεν υλοποιούν ορθά το επιχειρηματικό τους σχέδιο
  - 2.5. Δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του υπομέτρου ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας

2.6. Επιθυμούν να αποδεσμευτούν από το πρόγραμμα, επιστρέφοντας οικειοθελώς την καταβληθείσα στήριξη,

εφαρμόζονται οι ακόλουθες κυρώσεις:

- α) Απεντάσσονται από το πρόγραμμα.
  - β) Τυχόν ενισχύσεις που τους έχουν χορηγηθεί επιστρέφονται στο σύνολό τους εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσες.
  - γ) Αίρονται ενδεχόμενες ευνοϊκές μεταχειρίσεις που είχαν στα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και στις οικονομικές ενισχύσεις του γεωργικού τομέα εφόσον απέρρεαν αποκλειστικά από την ένταξη τους στο πρόγραμμα ενισχύσεων Νέων Γεωργών.
  - δ) Επιπλέον των ανωτέρω, δικαιούχοι που δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του υπομέτρου ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας, αποκλείονται από την παροχή στήριξης στο πλαίσιο του ίδιου μέτρου για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο έτος.
3. Εφόσον κατά τον διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής, υπάρχει διαφορά κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, μεταξύ του ποσού (x) που πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο με βάση την αίτηση πληρωμής και του ποσού (y) που είναι επιλέξιμο και πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο μετά το διοικητικό έλεγχο αυτής, επιβάλλεται διοικητική κύρωση και συγκεκριμένα μείωση στο ποσό (y). Το ποσό της μείωσης θα ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών και θα είναι (x - y). Άρα ο δικαιούχος θα λαμβάνει το ποσό (z) = y - (x-y). Το εν λόγω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Η προαναφερόμενη διοικητική κύρωση επιβάλλεται κατ' αναλογία για μη επιλέξιμο τίμημα της πράξης που εντοπίζεται κατά τη διάρκεια της πράξης μέσω σχετικών ελέγχων. Συνεπώς αν από αποτέλεσμα ελέγχου που διενεργείται χρονικά μεταξύ της απόφασης ένταξης και του τελικού αιτήματος πληρωμής προκύψει μείωση του αρχικού ποσού στήριξης, τότε εκτός από τη μείωση θα επιβάλλεται και η σχετική ποινή. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.
4. Οι δικαιούχοι που αθετούν τις επιπρόσθετες δεσμεύσεις της παρ. 3 του άρθρου 10 κατά την περίοδο των τεσσάρων ετών μετά το έτος επίτευξης των στόχων του επιχειρηματικού σχεδίου, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης, επιστρέφουν ανά έτος από το σύνολο των ενισχύσεων που τους έχουν χορηγηθεί ως αχρεωστήτως καταβληθέντα:
- 4.1. Το 50% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το πρώτο έτος.
  - 4.2. Το 40% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το δεύτερο έτος.
  - 4.3. Το 30% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το τρίτο έτος και
  - 4.4. Το 20% του συνόλου της ενίσχυσης αν οι επιπρόσθετες δεσμεύσεις δεν τηρηθούν το τέταρτο έτος.
5. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία, εξαιρετικές περιστάσεις, προφανή σφάλματα τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή, σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση και όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις.

6. Για τις ανωτέρω αναφερόμενες κυρώσεις του παρόντος άρθρου συντάσσονται μέσω του ΠΣΚΕ σχετικά πορίσματα από την Υπηρεσία που διενεργεί τον έλεγχο, τα οποία κοινοποιούνται στη ΔΑΟΠ.

Άρθρο 32

Ανωτέρα βία και έκτακτες ή εξαιρετικές περιστάσεις

Λόγος ανωτέρας βίας συντρέχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων είναι δυνατόν να θεωρηθούν οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:

- i) Θάνατος του δικαιούχου.
- ii) Μακροχρόνια ανικανότητα του δικαιούχου προς εργασία.
- iii) Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση.
- iv) Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, κτιρίων της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται για την εκτροφή ζώων.
- v) Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου, για το τρέχον έτος ενίσχυσης.
- vi) Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.

Οι αποφάσεις σχετικά με περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων λαμβάνονται κατά περίπτωση, βάσει αποδεικτικών στοιχείων, και εφαρμόζοντας την αρχή της ανωτέρας βίας στο πλαίσιο του γεωργικού δικαίου της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου.

Οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και οι εξαιρετικές περιστάσεις εξετάζονται μόνο στην περίπτωση που κοινοποιούνται στην οικεία ΔΑΟΚ μαζί με τα αποδεικτικά στοιχεία που κρίνονται ικανοποιητικά από τον εν λόγω φορέα, εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την ημέρα που ο δικαιούχος ή ο έλκων εξ' αυτού δικαιώματα είναι σε θέσει να το πράξει.

Με απόφαση του Περιφερειάρχη αναγνωρίζονται οι περιπτώσεις ανωτέρας βίας και κατά περίπτωση εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις.

Άρθρο 33

Αναστολή της στήριξης

1. Σύμφωνα με το άρθρο 36 του κανονισμού (Ε.Ε) 640/2014, ο οργανισμός πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) μπορεί να αναστείλει την στήριξη όταν κατόπιν ελέγχου εντοπίζεται μη συμμόρφωση η οποία έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή διοικητικής κύρωσης. Η αναστολή αίρεται από τον οργανισμό πληρωμών μόλις ο Δικαιούχος εκπληρώσει τις ενέργειες συμμόρφωσης έναντι των συστάσεων της αρμόδιας αρχής που διενήργησε τον έλεγχο.
2. Η μέγιστη περίοδος αναστολής δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

Άρθρο 34

Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης οι Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ ΠΑΑ και ΕΥΕ ΠΑΑ) δύνανται να εκδίδουν εγκυκλίους προς τις Περιφέρειες και τους εμπλεκόμενους φορείς σχετικά με την

παροχή οδηγιών και διευκρινήσεων για την εφαρμογή του υπομέτρου και τον καθορισμό προτύπων εγγράφων.

Άρθρο 35

Χρηματοδότηση και Ποσοστά Στήριξης

1. Η χορηγούμενη στήριξη στο πλαίσιο του υπομέτρου 6.1 για την Εγκατάσταση Νέων Γεωργών αποτελεί δημόσια δαπάνη που συγχρηματοδοτείται από το Ε.Γ.Τ.Α.Α. και εθνικούς πόρους.
2. Η χρηματοδοτική συνδρομή του Ε.Γ.Τ.Α.Α. χορηγείται σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχέδιο του υπομέτρου 6.1 του Π.Α.Α. 2014 – 2020, όπως ισχύει κάθε φορά, σε συμφωνία με τα οριζόμενα στον κανονισμό (ΕΕ) 2220/2020.
3. Το ποσό στήριξης είναι αυτό που ορίζεται στο άρθρο 11. Το ποσοστό στήριξης ανέρχεται στο 100%.
4. Η συνολική δημόσια δαπάνη, εθνική και κοινοτική, εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 36

Τελικές διατάξεις

1. Η παρούσα να αναρτηθεί στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ, του ΠΑΑ, του ΥΠΑΑΤ και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών.
2. Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Άρθρο 37

Κατάλογος Παραρτημάτων

Η παρούσα Υπουργική Απόφαση συνοδεύεται από τα ακόλουθα Παραρτήματα:

1. Παράρτημα Ι: Τυπικές αποδόσεις κλάδων παραγωγής

**Παράρτημα Ι: Συντελεστές τυπικής απόδοσης
Ζωική Παραγωγή**

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και καν. 1242/2008 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€/ Μονάδα*)	
C_1	Ιπποειδή (κάθε ηλικίας)	Ίπποι, ημίονοι και όνοι	358
C_2_1	Βοοειδή και βουβάλια ηλικίας κάτω του ενός (1) έτους	Αρσενικά και Θηλυκά	435
C_2_2	Βοοειδή και βουβάλια, ηλικίας ενός έτους και άνω, αλλά κάτω των δύο ετών	Αρσενικά	880
C_2_3	Βοοειδή και βουβάλια, ηλικίας ενός έτους και άνω αλλά κάτω των δύο ετών	Θηλυκά	619
C_2_4	Βοοειδή και βουβάλια ηλικίας δύο ετών και άνω	Αρσενικά	980
C_2_5	Θηλυκά βοοειδή και βουβάλια (δαμάλια) ηλικίας δύο ετών και άνω	Δαμάλεις για: α. εκτροφή β. πάχυνση	1068
C_2_6	Αγελάδες και βουβάλια γαλακτοπαραγωγής		1447
C_2_99	Άλλες αγελάδες και άλλα βουβάλια	Λοιπά βοοειδή που δεν αναφέρονται αλλού	351
C_3_1_1	Θηλυκά Προβατοειδή αναπαραγωγής		93
C_3_1_99	Λοιπά προβατοειδή	Οι τυπικές αποδόσεις των λοιπών προβατοειδών λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης μόνο εάν στην εκμετάλλευση δεν υπάρχουν θηλυκά προβατοειδή αναπαραγωγής.	59
C_3_2_1	Θηλυκά Αιγοειδή αναπαραγωγής		83
C_3_2_99	Λοιπά αιγοειδή	Οι τυπικές αποδόσεις των λοιπών αιγοειδών λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης της εκμετάλλευσης μόνο εάν στην εκμετάλλευση δεν υπάρχουν θηλυκά αιγοειδή αναπαραγωγής.	56
C_4_1	Χοιρίδια	Αρσενικά και θηλυκά, βάρους ζώντος ζώου κάτω των 20 κιλών	67
C_4_2	Χοιρομητέρες αναπαραγωγής	Βάρους 50 κιλών και άνω	597
C_4_99	Λοιποί χοίροι	Βάρους ζώντος ζώου 20 κιλών και άνω (κάπροι, παχυνόμενοι χοίροι κ.α.)	220
C_5_1	Κοτόπουλα	Κρεατοπαραγωγής	398
C_5_2	Όρνιθες αυγοπαραγωγής	Περιλαμβάνονται και οι πετεινοί αναπαραγωγής	1957
C_5_3	Λοιπά πουλερικά	Γάλι και γαλοπούλες, πάπιες, χήνες, στρουθοκάμηλοι, ορτύκια φασιανοί, περιστέρια, φραγκόκοτες κ.α.	1457

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και καν. 1242/2008 της Επιτροπής)		Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)
C_6	Κουνέλια, κονικλομητέρες αναπαραγωγής	Θηλυκά κουνέλια σε παραγωγική ηλικία και λοιπά κουνέλια για πάχυνση και παραγωγή κρέατος	63
C_7	Μέλισσες	Ευρωπαϊκές και εγχώριες κυψέλες μελισσών	74

(*) Μονάδες

α) για τα προϊόντα ζωϊκής παραγωγής, η κεφαλή ζώου

β) για τα πουλερικά, τα 100 ζώα

γ) για τις μέλισσες, η κυψέλη

Φυτική Παραγωγή

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και καν. 1242/2008 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
B_1_1_1	Μαλακό και ημίσκληρο σιτάρι και όλυρα	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	411
B_1_1_2	Σκληρό σιτάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	324
B_1_1_3	Σίκαλη (περιλαμβάνονται και τα μείγματα σπόρων-σμιγός)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	281
B_1_1_4	Κριθάρι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	364
B_1_1_5	Βρώμη	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	386
B_1_1_6	Αραβόσιτος για καρπό (αμιγής)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1583
B_1_1_7	Ρύζι	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	1569
B_1_1_99	Άλλα σιτηρά για παραγωγή καρπού (τριτικάλε, σόργο, νταρί, φαλαρίδα, κεχρί κ.λπ.)	Περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά	358
B_1_10	Φυτείες σποροπαραγωγής και σπορόφυτα	ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα σιτηρά, όσπρια, πατάτες, ρύζι και φυτά για ελαιούχους σπόρους	4027
B_1_11	Άλλες καλλιέργειες αρόσιμων εκτάσεων	Ξερά κρεμμύδια, ξερά σκόρδα, κοκκάρι, γλυκοπατάτα, κ.α.	3727
B_1_12_1	Γαίες υπό αγρανάπαυση	Χωρίς επιδοτήσεις	103
B_1_12_2	Γαίες υπό αγρανάπαυση	Για τις οποίες καταβάλλονται επιδοτήσεις	140
B_1_2_1	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά (φασόλια με αραβόσιτο) και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια αμιγούς καλλιέργειας)	Μπιζέλια, φασόλια, κουκιά, φούλια και γλυκά λούπινα	1834
B_1_2_2	Όσπρια για ξηρό καρπό (περιλαμβάνονται και σπόροι για σπορά): α. Βρώσιμα όσπρια και μείγματα βρώσιμων οσπρίων με σιτηρά και μεταξύ τους, β. Κτηνοτροφικά όσπρια (περιλαμβάνονται και συγκαλλιέργειες οσπρίων μεταξύ τους, καθώς και όσπρια αμιγούς καλλιέργειας)	Φακές, Ρεβίθια, Αρακάς, Λαθούρια και άλλα πρωτεϊνούχα φυτά	1886
B_1_3	Γεώμηλα	Περιλαμβάνονται οι πρώιμες πατάτες και ο πατατόσπορος: α. Ανοιξιάτικες β. Καλοκαιρινές γ. Φθινοπωρινές και χειμερινές	9177
B_1_4	Ζαχαρότευτλα	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	2591

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και καν. 1242/2008 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
B_1_5	Κτηνοτροφικά φυτά με ριζώματα, βολβούς, ή κονδύλους, κ.λπ. και κτηνοτροφικά λάχανα	Κτηνοτροφικά τεύτλα, γλυκοπατάτες ζωτροφής, κολοκάσι, καρότα ζωτροφής, γογγύλια ζωτροφής, λάχανα και λαχανίδες για ζωτροφή. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	105
B_1_6_1	Καπνός	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	5735
B_1_6_11	Άλλα κλωστικά (ινώδη) φυτά	Γιούτα, αγαύη κ.λπ. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	1115
B_1_6_12	Αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά	Χαμομήλι, κύμινο, λεβάντα, μαντζουράνα, μέντα, κρόκος, φασκόμηλο, ρίγανη, γλυκάνισος, πιπεριές για κόκκινο πιπέρι, δίκταμο, αλόη κ.λπ. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	9500
B_1_6_3	Βαμβάκι	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	1516
B_1_6_4	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Ελαιοκράμβη και αγριογογγύλη	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1261
B_1_6_5	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Ηλίανθος	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1314
B_1_6_6	Ελαιούχα φυτά και σπόροι / Σόγια	Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά	1305
B_1_6_8	Άλλα ελαιούχα φυτά και σπόροι	Σουσάμι, αραχίδα, σινάπι κ.λπ. Περιλαμβάνονται οι σπόροι για σπορά.	1287
B_1_6_9	Κλωστικά (ινώδη) φυτά / κλωστικό λινάρι	ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής	1236
B_1_6_99	Άλλα βιομηχανικά φυτά που δεν αναφέρονται αλλού	Κολοκύθια για πασατέμπο, σόργο για σκούπες, ζαχαροκάλαμο, μη κλωστικό λινάρι, λούφα, στέβια κ.λπ. ΔΕΝ περιλαμβάνονται οι εκτάσεις σποροπαραγωγής.	1261
B_1_7_1_1	Νωπά λαχανικά, πεπονοειδή, φράουλες / καλλιέργειες ανοικτού αγρού (μεγάλης έκτασης)	Εφαρμόζεται σύστημα αμειψισποράς με άλλες αροτραίες καλλιέργειες και συνήθως τα προϊόντα προορίζονται για βιομηχανική επεξεργασία. Πεπόνια, καρπούζια, βιομηχανική τομάτα, γλυκό καλαμπόκι κ.α.	7525
B_1_7_1_2	Νωπά λαχανικά, πεπονοειδή, φράουλες / καλλιέργειες κηπευτικής μορφής (μικρής έκτασης)	Εφαρμόζεται η εναλλαγή καλλιεργειών με άλλες κηπευτικές καλλιέργειες. Μελιτζάνες, τομάτες, πιπεριές, χλωρά φασόλια, μπάμιες, φράουλες, σπαράγγια κ.α.	11775
B_1_7_2	Νωπά λαχανικά, πεπονοειδή, φράουλες / καλλιέργειες σε θερμοκήπια ή άλλα προσπελάσιμα στέγαστρα		68926

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και καν. 1242/2008 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€/ Μονάδα*)	
B_1_8_1	Άνθη και καλλωπιστικά φυτά στο ύπαιθρο	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.α. ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	44409
B_1_8_2	Άνθη και καλλωπιστικά φυτά σε θερμοκήπια ή άλλα προσπελάσιμα στέγαστρα	Λουλούδια, βολβοί, καλλωπιστικοί θάμνοι κ.α. ΔΕΝ περιλαμβάνονται τα φυτώρια.	138656
B_1_9_1	Καλλιέργειες κτηνοτροφικών φυτών-Πολυετείς καλ/γείες χλωρών φυτών που διαρκούν περισσότερο από ένα (1) έτος και λιγότερο από πέντε (5) έτη.	Προσωρινές χορτολιβαδικές εκτάσεις σπαρμένες με μηδική, λοιπά πολυετή τριφύλλια και λειμώνες.	2286
B_1_9_2_1	Χλωρός αραβόσιτος	Προορίζεται για ζωοτροφή ή ενσίρωση	1487
B_1_9_2_2	Κτηνοτροφικά ψυχανθή που συγκομίζονται χλωρά	Φακές, μπιζέλια, τριφύλλια, μηδική, βίκος, λαθούρια, λούπινα, μείγματα ψυχανθών κ.α.	1474
B_1_9_2_99	Άλλα κτηνοτροφικά φυτά που συγκομίζονται χλωρά και δεν αναφέρονται αλλού	Σιτηρά, ετήσιο σόργο, σόγια, ελαιοκράμβη κ.α.	1382
B_2	Οικογενειακοί λαχανόκηποι	Μέχρι ένα (1) στρέμμα με λαχανικά, οπωροφόρα δένδρα και αμπέλια, κυρίως, για χρήση από την οικογένεια του κατόχου και όχι για πώληση.	142
B_3_1	Βοσκότοποι και λιβάδια	Εξαιρούνται οι άγονοι βοσκότοποι. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	105
B_3_2	Άγονοι βοσκότοποι	Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	105
B_3_3	Μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι	Μη χρησιμοποιούμενα, πλέον, για παραγωγικούς σκοπούς, αλλά είναι επιλέξιμα για ενισχύσεις. Η τιμή αφορά έκταση χωρίς να εξετάζεται το ποσοστό αξιοποίησης λόγω κάλυψης από δασικά είδη κ.λπ.	141
B_4_1_1_1	Φυτείες οπωροφόρων δέντρων και θάμνοι νωπών φρούτων εύκρατης προέλευσης	α. Πυρηνόκαρπα: Ροδακινιές, Βερυκοκιές, Κερασιές, Κορομηλιές, Δαμασκηνιές, Βυσσινιές, Νεκταρινιές κ.α. β. Μηλοειδή: Μηλιές, Αχλαδιές, Κυδωνιές κ.α. γ. Λοιπά δένδρα και θάμνοι νωπών φρούτων: Μουσμουλιές, Συκιές, Μουριές, Ροδιές, Φραγκοσυκιές, Σμέουρα, Μύρτιλλο, Βατόμουρα, Γκότζι μπέρι, Αρώνια, Κρασιά, Φυσαλίδα κ.α.	6750
B_4_1_1_2	Φυτείες οπωροφόρων δέντρων υποτροπικής προέλευσης	α. Ακτινίδια β. Λοιπά: Μπανανιές υπαίθριες, Αβοκάντο κ.α.	5238
B_4_1_3	Καρποί με κέλυφος	Αμυγδαλιές, Καρυδιές, Καστανιές, Φυσιτικές (Αιγίνης), Φουντουκιές, Λεπτοκαρυές κ.α.	5057

Κωδικός Συντελεστή Τυπικής Απόδοσης	Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων (καν. 1166/2008 του Ευρ. Κοινοβουλίου και Καν. 1242/2008 της Επιτροπής)	Σταθμισμένοι Συντελεστές Τυπικής Απόδοσης (€ / Μονάδα*)	
B_4_2	Εσπεριδοειδώνες	Πορτοκαλιές, Λεμονιές, Μανταρινιές, Νερατζιές, Κιτριές, Γκρέιπφρουτ, Περγαμόντο, Φράπες, Κουμκουάτ κ.α.	5135
B_4_3_1	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για επιτραπέζια χρήση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν επιτραπέζιες ελιές	2953
B_4_3_2	Ελαιώνες που ο καρπός τους προορίζεται συνήθως για ελαιοποίηση	Ελαιώνες που συνήθως παράγουν ελιές για λάδι	1882
B_4_4_1	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για οίνους ποιότητας (ονομασίας προελεύσεως και ελεγχόμενης ποιότητας)	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν οίνους ποιότητας (ΠΟΠ, ΠΓΕ)	7066
B_4_4_2	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για λοιπούς οίνους	Αμπελώνες, οι οποίοι συνήθως παράγουν άλλους οίνους	6868
B_4_4_3	Αμπελώνες που τα προϊόντα τους προορίζονται συνήθως για επιτραπέζια σταφύλια	Επιτραπέζια σταφύλια	9612
B_4_4_4	Σταφίδες	Ξερή σουλτανίνα ή κορινθιακή	4606
B_4_5	Φυτώρια	α. Καρποφόρων δένδρων β. Αμπελιών γ. Διακοσμητικών φυτών δ. Δασικών δέντρων κ.α.	52170
B_4_6	Άλλες μόνιμες καλλιέργειες	α. Λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες (Χαρουπιές, Σχίνος κ.α.) β. Άλλες πολυετείς (μόνιμες) φυτείες (βουρλότοποι, καλαμιώνες, λυγαριές της εκμετάλλευσης, ιτιές, ινδικοί κάλαμοι, καλάμια μπαμπού κ.α.) γ. Χριστουγεννιάτικα δένδρα	1859
B_4_7	Μόνιμες καλλιέργειες σε θερμοκήπια	Μπανανιές κ.α.	32062
B_6_1	Μανιτάρια	Μανιτάρια	10814

(*) Μονάδες

α) για τα προϊόντα φυτικής παραγωγής, το εκτάριο

β) για τα μανιτάρια, 100τ.μ. θαλάμου για 7 διαδοχικές συγκομιδές ετησίως

Φυτική Παραγωγή, Καλλιέργειες στις οποίες ο υπολογισμός της τυπικής απόδοσης έχει γίνει με ισοδύναμο τρόπο	
Περιγραφή Προϊόντων για τους σκοπούς εφαρμογής των τυπικών αποδόσεων	Τυπική απόδοση ανά εκτάριο
Εκτροφή σαλιγκαριών ανοικτού τύπου	16.260
Κινόα	4.500
Μανιτάρια Τρούφα	19.250
Μαστιχόδεντρα	9.000
Μαστιχόδεντρα εξαίρεση	9.000
Τριανταφυλλιά για παραγωγή ροδέλαιου	12.000

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΟΣ

